

श्रीसाईलीला

ऑक्टोबर १९७६] खास पुण्यतिथी विशेषांक [किंमत ६० पैसे

अनुक्रमणिका— ऑक्टोबर १९७६

१) संपादकीय	-
२) श्रीच्या लीला	- श्री. सूर्यकांत गर्जे
३) सद्गुरू	- श्री. गणपत सामंत
४) युगाक्तार श्रीसाईबाबा	- श्री. चंद्रकांत सामंत
५) असे भक्त ... अशक्ति भक्ती	- श्री. सुरेश सातपुते
६) भक्त	- श्री. गं. रा. भट
७) आशीर्वाद	- डॉ. के. भ. गव्हाणकर
८) श्रीसाईलीला	- कै. श्री. बी. आर. काकडे
९) कै. श्री. काकासाहेब अवस्थी	-
१०) वाचकांचा पत्रव्यवहार	-
११) श्री. मनोहरपंत पितळे	- सदानंद चंद्रचणकर
१२) ग्रंथमैत्रीचा स्वीकार	-
१३) शिर्डीवृत्त-माहे ऑगस्ट-७६	-
१४) साई ध्यान मान	- श्री. सदाशिव गर्डे
१५) साईमहिमा	- सौ. प्रतिभा नागवेकर
१६) पावन शिरडी	- श्री. दत्ताराम बारस्कर
१७) साई मारुती	- सौ. कलावती चव्हाण
१८) एक आस	- श्री. आर. बी. जोशी
१९) श्री गीतसाई	- श्री. चकोर आजगांवकर
२०) विसरू कशी मी श्री बाबाला	- कु. शालिनी देशपांडे
२१) आलो तुझिया द्वारा	- श्री. राम आसेकर
२२) ओवी गाईन साईनाथ	- सौ. सुशिलाबाई हजारे
२३) पूर्वपुण्य	- शशिकला साळगावकर
२४) जीव शिर्डीत रमला	- श्री. के. एस. देशमुख
२५) शिर्डी माझे माहेर	- सौ. कमल सांडभोर
२६) शिरडी नंदनवन	- श्री. श्रीधर प्रभुणे
२७) सद्गुरू साईनाथाचा धावा	- श्री. एन. आर. देशपांडे

जगा लावावे सत्पथी । हेचि साईलीलेची कृति ॥

श्री सा ई वा क्सु धा

बाबा तव स्वरूपदर्शना-।
शंचून कांहीं रुचेना मना ।
बाटे आणावें तेंच ध्याना ।
देवावें लोचनांसमोर ॥९॥

केवळ शुद्ध ज्ञान मूर्ति ।
व्हावया आत्यंतिक सौख्यमूर्ति ।
नाहीं तुशिया पायांपरती ।
आणिक गति आम्हांतें ॥१०॥

काय ती तव नित्याची त्रेठक ।
दर्शना येती भक्त अनेक ।
देवूनियां पायीं मस्तक ।
प्रेमें निजसुख लुटीत ॥११॥

तोही तुम्हा पाय कैसा ।
शाखा-चंद्रन्याय जैसा ।
पादांगुष्ठ कवळी तैसा ।
दर्शन जिज्ञासा पूरवी ॥१२॥

दृष्ण पक्षाची पंचदशी ।
अमावास्या अंधारो निशी ।
उलटां चंद्र दर्शनाची असोशी ।
होते सकळांसी साहजिक ॥१३॥

- श्रीसाईलक्षरिव् अध्याय २२ वा

श्रीसाईलीला

[श्रीसाईबाबांचे संस्थान, शिरडीचे
अधिकृत मासिक]

✽

वर्ष ५५ वे] ऑक्टोबर ७६ [अंक ७

✽

: संपादक :

श्री. का. सी. पाठक,
रिसिन्धूर श्रीसाईबाबा संस्थान, शिर्डी

✽

: कार्यकारी संपादक :

- डॉ. श्री. दि. परचुरे, (इंग्रजी आवृत्ती)
- श्री. सदानंद चेंदवणकर (मराठी ,,)

✽

वार्षिक वर्गाणी रु. ६-०० (ट. ख. सह)
किरकोळ अंक ६० पैसे फक्त.

✽

: कार्यालय :

"साईनिकेतन", प्लॉट नं. ८०४-बी,
डॉ. आविळकर पथ, दादर, मुंबई १४.

फिन : ४०००१४

दूरध्वनी : ४४ ३३ ६१

संपादकीय—

स. न. वि. वि.

दरवर्षीप्रमाणे श्रीसाईबाबांच्या पुण्यस्मरणार्थ हा पुण्यतिथी विशेषांक आमच्या वाचकांच्या हाती देताना आम्हांला आनंद होत आहे. बाबा समाधिस्थ होऊन आता ५८ वर्षांचा काळ लोटला असला तरी त्यांचे अस्तित्त्व आणि त्यांच्या उपस्थितीची जाणीव आम्हांला क्षणक्षणी जाणवत आहे व पदोपदी त्यांची प्रचीती येत आहे.

श्रीसाईबाबांनी केवळ लोककल्याणासाठी या भूतलावर अवतार घेतला व ते आमच्यात वावरले. आमच्यातून वावरताना आम्ही परस्परांशी बंधुभावाने व माणुसकीने बागाचे, त्याचप्रमाणे जन्माला आलेल्याचे सार्थक कशात आहे हे जाणावे यासाठी ते अहर्निश घडपडले, झिजले व परोपरीने त्यांनी लोककल्याण साधले. बाबांचा जन्म केवळ लोकोपकारार्थच होता, त्यांनी आपले सारे जीवन परोपकारार्थ वेचले. अशा या अवतारी महापुरुषाची थोरवी आम्ही ती काय गावी ?

केवळ जगाचिया उपकारा । लुकबाया जन्ममरणाचा फेरा ॥

त्यागुन निर्गुण निराकारा । आले हे आकार संतजनी ॥

श्रीसाईबाबा आज देहाने आमच्यात वावरत नसले तरी आमच्या कल्याणास शंभर टक्के कारणीभूत होणारी त्यांची शिकवण जोपर्यंत आमच्या पुढे आहे व तिचे आचरण जोवर आमच्याकडून होत राहील तोपर्यंत बाबा आमच्या सन्निध राहून आम्हास मार्गदर्शन करीत आहेत अशीच श्रद्धा प्रत्येकाने बाळगली पाहिजे.

बाबा शिकवणुकीच्या रूपाने आजही आमच्यात वावरत आहेत. त्यांच्या शिकवणुकीची शिंदोरी ज्यांनी जवळ बाळगून ठेवली आहे त्यांचे अकल्याण केव्हाही होणार नाही आजवर त्यांचे कल्याण होत आलेले आहे. त्यांच्या मनःकामना पूर्ण झालेल्या आहेत व त्यांना संकटातून मार्ग सापडलेला आहे.

तुम्ही कोणी कुठेही असा । भावे मजपुढे पसरितां पसा ।

तुमचिया भावा सरिता । रात्रंदिस उमाच ॥ असे ज्यांनी कायमचे आश्वासन देऊन ठेवले आहे व ज्यांची प्रचिती भक्ताना आजवर आली आहे व आजही येते अशा महाभागाचे महत्त्व आम्ही ते काय गावयाचे ?

श्रीसाईबाबांचे जीवन कार्य, त्यांनी प्रगट केलेले सद्गुण व त्यांचे सारे आचरण हे प्रेरणादायी आहे. त्यांपासून प्रेरणा घेऊन आमचे जीवन फलवायचे आहे, सुगंधित करावयाचे आहे. श्रीबाबांचे पुण्यस्मरण म्हणजे त्यांच्या सुंदर शिकवणुकीचे चिरंतन स्मरण होय. ते प्रेरणादायी स्मरण आमच्याकडून अहर्निश घडावे, जीवनभर आम्हांला ते प्रेरक व तारक होऊन रहावे हीच अशा प्रसंगी भक्तिभावपूर्वक प्रार्थना आपण सर्वांनी करूया.

श्रीच्या लीला

-श्री. सूर्यकांत माधवराव गर्जे
८० शिवाजीनगर, पुणे

● श्री सद्गुरु साईनाथ महाराज एक महान् जागृत देवत आहे. त्यांच्या हयातीत, त्यांच्या महासमाधी नंतरसुद्धा अनेक भक्तांना श्रीबाबांनी उद्धरून नेले. अनेक भक्तांना आजही श्रीबाबा त्यांच्या संकटकाळी कोणत्या ना कोणत्या स्वरूपात मदत करतात व त्यांना संकटमुक्त करतात. याची प्रचीति वेणारे भक्त असंख्य आहेत. श्री बाबांची कृपा झाल्यावर उणीव कशाची ? मनात श्रद्धा व सबूरी असली की, श्रीबाबा त्यांच्या पाठीशी उभे राहिलेच म्हणून समजा. श्रीबाबा हे परमेश्वराचेच अवतार होत. त्यांचा सर्वत्र सर्वकाळ वास असतो. ते सर्वव्यापी आहेत.

भारत ही थोर संत-महंत आणि देवतांची पवित्र भूमि आहे. देवतांच्या पद-स्थाने पवित्र, पावन आणि पुनीत झालेल्या या भरतवर्षात अनेक चमत्कार नित्य घडत असतात. माझ्या या उज्वेल्या दुजोरा देणारी काही उदाहरणे मी इथे नमूद करित आहे.

१९३४ साली मुंबई येथे अखिल भारतीय कॉंग्रेस पक्षाची परिषद भरली होती. या परिषदेच्या अध्यक्षस्थानी बाबू राजेंद्रप्रसाद होते. परिषद आटोपल्यावर बाबू राजेंद्र प्रसाद सहकुटुंब श्री रमण महर्षि यांना भेटण्यासाठी गेले होते. ३।४ दिवस ते आश्रमात राहिले. परत येण्याचे दिवशी ते श्रीरमण महर्षिंना म्हणाले, “म. गांधींसाठी आपण संदेश द्याल का ?” श्री. रमण महर्षि हसून उत्तरले- “मी काय संदेश देणार ? प्रत्यक्ष परमेश्वरशक्तीच म. गांधींच्या रूपाने कार्य करित आहे.”

श्री क्षेत्र अयोध्या येथे कनक भवनमध्ये प्रभु रामचंद्र व सीतामाई यांचे अति भव्य व मोहक मंदिर आहे. जवळच सायन कुंज बाग आहे. या बागेतील फुले दररोज प्रभु रामचंद्रांना वाहिली जातात. तेथील अमृतासारखे मधुर पाणी श्रीरामचंद्रांसाठी बांदीच्या तांब्यात सकाळ संध्याकाळ भरून ठेवले जाते. सुमारे २५ वर्षांपूर्वीची घटना आहे. मंदिरापासून सुमारे एक मैलभर अंतरावर राहणाऱ्या एका भक्ताच्या स्वप्नात एके दिवशी प्रभु रामचंद्र गेले व म्हणाले, “मला आज खूप तहान लागली आहे.”

सकाळी उठल्यावर तो भक्त मोठ्या विचारात पडला. स्वप्नाचा तो अर्थ लावू लागला, परंतु त्याला त्याचा काहीच उल्लगडा होईना म्हणून अखेर तो मंदिराच्या प्रमुखाकडे गेला. त्याने सर्व स्वप्न कथन केले. मंदिराच्या प्रमुखानाही थोडा अचंबा झाला. त्यांनी ताबडतोब पुजाऱ्यांस बोलावणे धाडले.

पुजारी येताच त्यांनी विचारले- “काल रात्री प्रभु रामचंद्राची शेज आरती झाल्यावर आपण तांब्या-फुलपात्रात पाणी भरून ठेवले होते का ?”

पुजाऱ्याने आठवण्याचा प्रयत्न केला व उत्तरला, “क्षमा असावी साहेब, मी पाणी भरून ठेवावयास विसरलो.”

सुगेच तातडीने तिचेही मंदिरात गेले. मंदिराचा दरवाजा उघडला आणि पाहतात तो तांब्या व फुलपात्र रिकामे ! ताबडतोब पाणी भरून ठेवले गेले.

*** वेदाद्रि हे एक महान तीर्थक्षेत्र कृष्णा नदीच्या काठी, कृष्णा जिल्ह्यात आन्ध्र प्रदेशमध्ये आहे. तेथे भगवान नरसिंहाचे अतिशय सुंदर मंदिर आहे. दररोज शेजारतीच्या वेळी श्रीनरसिंहाची मूर्ति पाळण्यात ठेवून संपूर्ण आरती होई-पर्यंत दोरीला धरून पाळणा हलविला जातो. भगवान नरसिंहाना पाळण्यात झोपविले जाते व मग भक्त मंडळी व पुजारी मंदिर बंद करून घरी जातात.

सुमारे चाळीस वर्षांपूर्वीची घटना आहे. मंदिराचे एक जमीनदार विश्वस्त यांच्या स्वप्नात एके दिवशी भगवान नरसिंह गेले आणि म्हणाले,

“तू अगदी आरामात, मजेत पलंगावर झोपला आहेस. इकडे आमची अवस्था बेऊन पहा तर जरा. पाळण्याची दोरी केव्हा तुटून पडेल सांगता येत नाही.”

जमीनदार झोपेतून जागा झाला आणि तडक मंदिराकडे धावत आला. मंदिराचे दार उघडून पाहिले आणि आश्चर्यचकित झाला. पाळण्याची दोरी एके ठिकाणी इतकी नाजूक झाली होती की, कोणत्याही क्षणाला दोरी तुटून पाळणा जमिनीवर कोसळला असता. त्याच दिवशी त्याने ती दोरी काढून नवी दोरी बांधली.

* श्री. दिलीपकुमार राय हे महायोगी अरविंद यांचे परमभक्त. त्यांनी पुणे येथे अरविंद आश्रमाची स्थापना केली. काही वर्षांपूर्वी एका भक्ताने त्यांना श्री साईनाथ महाराजांची एक मूर्ति भेट म्हणून दिली. इतर अनेक देव-देवतांच्या मूर्तीबरोबरच ही श्रीबाबांची मूर्ति पण त्यांनी आश्रमाच्या आवारात एका चौथऱ्यावर बसविली. एके दिवशी श्री. दिलीपकुमार राय यांना स्वप्न पडले- स्वप्नात श्रीबाबा त्यांना म्हणाले- “मला बाहेर थंडी खूप वाजते. कोपण्यात, व्यवस्थित अशा ठिकाणी मला ठेव.”

या स्वप्नाचे गांभीर्य श्री. दिलीपकुमार राय यांनी जाणले व त्वरित एक सुंदरसे मंदिर आश्रमाच्या आवारात बांधले व तेथे श्रीबाबांची स्थापना करण्यात आली.

श्रीबाबांनी हयातीत अनेक लीला केल्या व अद्यापही त्याची प्रचीति भक्तांना येत आहे. भक्तांना संकटातून वाचवून त्यांच्यात श्रद्धा, भक्ती व विश्वास निर्माण करून त्यांची जीवननौका योग्य दिशेने हाकारण्याचे दिव्य कार्य श्रीबाबा अखंड करीत आहेत.

सदुरू

—श्री. गणपत गोविंद सामंत, एम्. ए.
३१६९ कुडाळ देशस्थ गौड ब्राह्मण निवास, मुंबई-४.

● साधु संतांचा सुगावा लागताच त्यांचे एकदा तरी दर्शन घ्यावयाचे हा माझा लहानपणापासूनचा छंद आहे व आजपर्यंतच्या एकंदरीत अनुभवावरून बहुतेक भोंदूचेच प्रमाण जास्त. तरीसुद्धा माझा हा छंद अजून चालूच आहे व 'गुरू' मिळाल्यानंतरच माझा छंद बंद पडेल असे वाटते. नशीम एबडेच की या नादाने मी कुठल्याच भोंदूच्या नादी लागलो नाही तर एक गुरूसमान सत्पुरुष भेटले व त्यांच्याच कृपेने 'श्रीसाई बाबा' वरील भक्ति अनेकपट वाढली व 'श्रीसाई'ना गुरू मानून मी सदगुरूच्या शोधात आहे.

साधकाला गुरूची आवश्यकता आहे व या विषयावर मी बरेच वाचन केले. पण पारख करून 'गुरू' ठरविण्याची पात्रता अजून माझी नाही. अशाच शोधात असताना मला एका पौराणिक दत्त मंदिरात 'सद्गुरू' लाभले. पण त्यांचे 'गुरूत्व' मी अजून स्वीकारले नाही पण त्यांना मी गुरूसमान मानतो. या सत्पुरुषाविषयी येथे मी माहिती देऊ शकत नाही, कारण प्रसिद्धी व भक्तगण यापासून माझे सद्गुरू दूर राहू इच्छितात. तदैव साधनेत असलेले व 'श्रीसाई'ना गुरू मानणारे हे सत्पुरुष एका अरण्यात राहातात व या सत्पुरुषाची सविस्तर माहिती कालांतराने प्रसिद्ध करण्याचा माझा मनोदय आहे. पाहू योग केव्हा येतो.

ज्ञानाने गुरू लाभणे कठीण. बुद्धिवादी साधकाला सद्गुरूची गाठ होणे कठीण. गाठ पडली तर श्रद्धा बसणे कठीण व त्यात श्रद्धा बसली तर त्याच्या संगतीत रहायला मिळणे कठीण. पण असे जरी असले तरी गुरू लाभल्याशिवाय पूर्तता होत नाही.

'श्रीसाईबाबांनी' गुरू मानला व त्याला दोन पैसे गुरूदक्षिणा म्हणून दिले असे श्रीसाईसच्चरितामध्ये नमूद केलेले आहे —

“ निष्ठा आणि सबूरी दोन ।

हेच ते पैसे, नव्हते आन ।

म्यां ते तेव्हांच टाकिले देऊन ।

तेणें मज प्रसन्न गुरूमाय ॥

तूं मजकडे अनन्य पाहीं ।

पाहीन तुजकडे तैसाच मीही ।

माझ्या गुरूने अन्य काहीं ।

शिकविले नाहिंच मजलागीं ॥”

वरील श्रीसाईबाबांच्या बोलावरून हेच सिद्ध होते की त्यांनी आपल्या गुरुला 'श्रद्धा आणि सद्गुरी' हे दोन पैसे गुरुदक्षिणा म्हणून दिले. याचाच अर्थ साधकाने गुरु शोधत जास्ती न राहता श्रद्धा ठेवून गुरु मिळण्याची वाट पाहणे चांगले. अशी सद्गुरु कृपा होण्याला पूर्वपुण्याई असावी लागते. तरीसुद्धा यमनियमादि नेमाने, सर्वाभूती प्रेमाने, अखंडित नामस्मरणाने असा योग येण्याची बरीच शक्यता असते.

आपल्या नेहमीच्या व्यवहारात व कष्टमय जीवनात नामस्मरण हेच सुलभ साधन आहे. नामस्मरण हे आपल्या कुलदैवतेचे असेल किंवा श्रीसाई, श्रीअकलकोट महाराज अशा सत्पुरुषांचे असेल. ज्याच्यावर आपली पूर्ण श्रद्धा आहे त्याचेच नाम घेणे इष्ट होईल. या बाबतीत इतरांचे अंधानुकरण न करता आपली भक्ति आपणास प्रिय असलेल्या देवावर किंवा साधुसंसार केंद्रित करणे सोईस्कर ठरते.

श्रीसद्गुरुनाम पवित्र ।
हेचि आमूचें वेदशास्त्र ।

'साईसमर्थ' आमूचा मंत्र ।

यंत्रतंत्रही तें एक ॥

'साई साईति नामस्मरण ।

करील सकल कलिमल दहन ।

बाणीश्रवणगतपापभंजन ।

एक लोटगण घालितां ।

दोन हात एक भाथा ।

स्थैर्य श्रद्धा अनन्यता ।

नलगे दुजे साईनाथा ।

एक कृतज्ञता ते व्हावी ॥

ईश्वराचे दर्शन होण्यासाठी त्याचे शाश्वत व अमृतमय नामस्मरण करण्यावाचून दुसरा उत्तम मार्ग नाही. हरिकीर्तन हा नामस्मरणाचा एक प्रभावी मार्ग आहे. मानस-शास्त्र दृष्ट्या एकाच विचाराने भरलेली अनेक माणसे एकत्र येतात तेव्हा सर्वांचे मिळून एक मोठे मन तयार होते. त्या मनाची शक्ति व्यक्तिच्या मनापेक्षा अधिक असते. एकांतात नामस्मरण करीत असता उत्कट भावना प्रदीप्त होणे कठिण जाते तसे इतर विचारहि आंदोलने निर्माण होण्याची शक्यता असते. समूहामध्ये मोठ्याने नाम घेता घेता ईश्वराबद्दल प्रेमभावना चटकन जागृत होते, मन ईश्वर भजनात तल्लीन होते. अशाप्रकारे प्रेमभावना व लीनता समुदायिकपणे पराकोटीस जाऊन आत्मसाक्षात्कार होतो. नामस्मरण व हरिकीर्तन यामुळे हृदयामध्ये व चराचरामध्ये देव प्रकट होतो व जडजीवांचा उद्धार होतो. योगयोग, तपसाघने त्यांपुढे अनाथ होतात.

संसारात गुरफटलेल्या साधकास सद्गुरु प्राप्तिसाठी नामजप हाच सुकर व सोपा मार्ग आहे. ज्या कर्मांनी देहधारणा होते त्याला प्रारब्ध म्हणतात. प्रारब्ध भोगल्या-वाचून गत्यंतर नाही. प्रारब्ध म्हणजे भूतकाळ व वर्तमानकाळ यांचा अनिवार्य संबध. तरीसुद्धा सद्गुरु प्राप्ति झाल्यावर

इतर देव सारे मायिक ।

गुरुचि शाश्वत देव एक ।

चरणी ठेवितां विश्वास देख ।

‘रेखेवरी मेख मारी’ तो ॥

हासुद्धा अनुभव का येऊ नये ?

जर प्रारब्धानुसार सर्व व्हावयाचे असेल तर भक्तिमार्गात पडण्याचे कारणच काय ? साधक चार प्रकारात मोडतात. पहिला प्रकार साधक सकाम असून योड्या पण खऱ्या प्रेमाने भक्ति करतो. दुसऱ्या प्रकारात साधक सकाम असला तरी इच्छापूटि-करिता नाही पण केवळ प्रेमाने भक्ति करतो. तिसऱ्या प्रकारात साधक अंतर्मुख होऊन वासना क्षीण होऊन भक्ति करतो व चवथ्या प्रकारात साधन भक्तिप्रेमाने सूक्ष्म झाल्याने साळीकडे भगवंत पाहू लागतो.

सर्वसाधारण बहुसंख्य पहिल्या व दुसऱ्या प्रकारात असतात. प्रयत्न करून हमखास मिळणारे यशसुद्धा दुरावले की आपणास वाटते की प्रयत्नाला भक्तिची जोड दिल्यास यशप्राप्ति होऊ शकेल व तसा अनुभव आला की त्याची भक्तिमार्गावर श्रद्धा वाढते.

वरील सर्व विचार निरनिराळ्या ग्रंथांवर आधारले आहेत. फक्त त्या विचारांचे एकत्रीकरण मी केले आहे. हेतु एवढाच की सद्गुरु मिळवणे सर्वसाधारण साधकांच्या आटोक्याचाहेर असल्यामुळे त्या मार्गी न जाता आपण नामजपाने भक्ति वाढविणे व ही भक्ति वाढविता वाढविता अशी एक परिस्थिती निर्माण होईल की सायास न करताच ‘सद्गुरु’ प्राप्त होईल. साखर ठेवल्यानंतर जसे मुंग्यांस आमंत्रण देण्याची आवश्यकता नसते, तसेच आपण भक्तिरूपी साखर पेरल्यानंतर सद्गुरुचे आगमन होणारच. याच अनुभवातून मी जात आहे.

श्रीगोंदवलेकर महाराजांनी ज्यावेळी राममंदिर बांधावयास घेतले त्यावेळी राममूर्ति कोठे असे त्यांच्या भक्तांनी त्यांना विचारले. देऊळ बांधणे माझे काम आहे व त्यात श्रीरामाने येऊन राहाणे त्याचे काम आहे असे उत्तर दिले. श्रद्धेचे फळ हे मिळालेच पाहिजे.

सामर्थ्य मोठे श्रद्धेचे ।

शक्य होते अशक्याचे ।

श्रद्धा नसदा चराचराचे

शून्य मूल्य होतसे ॥

आपण कर्मबंधनामुळे पराधीन आहोत (नशीब) हे तत्त्व समजून जगात वागण्याची जरूरी आहे. आपल्या पूर्वकर्मानुसार घटना घडतात. हा नियम अबाधित आहे. तो कधीही बदलत नाही. कारण तशी पोलादी चौकट असते. ती कधीही तोडता येत नाही. परंतु दुःखाची गोष्ट अशी की, माणूस सर्व गोष्टी समजूनसुद्धा त्याला फळत नाही की, 'पापकर्म' वाईट असून त्याचे फळ भोगावेच लागेल. तो भोग कधीही सुकविता येणार नाही. कोणत्या पापाचे फल तुम्ही आज भोगत असता हे परमेश्वर कधीही सांगत नाही, आणि म्हणून तुम्हाला सर्वसाधारण रीतीने समजायला हवे की, पूर्वी केलेल्या पापकर्मांचे फळ आज मिळत आहे. ते आपणास घडा देण्यासाठी आहे आणि असा घडा मिळून आपला फायदा होत आहे. कारण त्यामुळे पुन्हा पापकर्म करू नये असे आपल्या मनावर ठसत असते. तुम्हाला समजायला हवे की, तुम्ही स्वतःच तुम्हास बांधून टाकता तसे सोडवूही शकता. त्रिगुणांच्या तावडीत सापडून तुम्ही बांधून घेता परंतु तुमच्यातील अशिक्षितांमध्येसुद्धा जो विवेक असतो तो वापरून तुम्ही स्वतःला सोडवून घेऊ शकता.

तुम्ही तुमचे नशीब घडविता. स्वतःस सुख प्राप्त करून घेता अथवा दुःख मागून घेता. तुम्ही स्वतःच जन्मातली तुमची पातळी ठरविता. तुमचे विचार, इच्छा, कृती यामुळे तुमच्या पुढच्या जन्मातील आयुष्य ठरते-तुम्हास जन्म दिला जातो.

नशीबालाच 'कर्म' म्हणतात. ते तुमचे तुम्हीच घडविता व पुसूनही टाकू शकता. एका ठराविक मर्यादेपुढे माणूस घटना घडवू शकत नाही. मग तुम्ही त्याला नशीब किंवा दुसरे काही म्हणा. यात मुख्य गोष्ट परमेश्वराचे आधिपत्य नम्रपणे मानणे ही आहे.

तुमची सद्यःस्थिती भूतकालाशी निगडित झाली आहे, त्यामुळेच तुमचे भविष्य घडणार आहे. या जन्माची शिदोरी तुम्हीच पूर्वजन्मातून आणलेली आहे. तुम्ही प्यालेले पाणी घामावून बाहेर जाते. तसे तुम्ही पूर्वी साठविलेले कर्म (फलरूपाने) चिंतनकार कर्म करून ते भोगून नाहीसे होते. येथे तक्रार न करणे हे फार महत्त्वाचे असते.

नशीब टाळता येत नाही, ही कल्पना चूक आहे. परमेश्वराची कृपा झाली तर नशीब टाळता येते, कारण, ती सर्वश्रेष्ठ परमेश्वराची कृपा आहे हे लक्षात ठेवा. अशी कृपा झाली म्हणजे, कर्मांचे परिणाम माफीने इंजेक्शन दिल्याप्रमाणे जाणवत नाहीत किंवा कर्म (नशीब) बरचेवर घास देत असते तसे ते देऊ शकत नाही. म्हणजेच नशीब क्षीण बनते, किंवा नशिबाचा परिणाम होण्याचेच थांबते. तुम्हाला पूर्व कर्मानुसार नाम व रूप प्राप्त होते. परंतु त्यामध्ये साधनेमुळे फरक होऊ शकतो.

हे सर्व साधण्यासाठी 'नामस्मरण' हा एकच मार्ग. त्यातूनच सद्गुरुप्राप्ति व परमेश्वरप्राप्ति.

या विषयावर लिहावे तेवढे थोडेच. पुन्हा एकदा येथे नमूद करतो की वरील विचार हे लेखकाचे (माझे) नसून ते सत्पुरुषाचे आहेत व मी फक्त त्याचा वारंवार अनुभव घेत आहे व मला पटल्यामुळे श्रीसाईभक्तास त्याचा उपयोग व्हावा म्हणून देत आहे.

युगावतार श्री साईबाबा - ६

(साईबाबा सत्संगमंडळ, सुरत ह्यांच्या सौजन्याने)

अनुवादक : श्री. चंद्रकांत दामोदर सामंत
डोंगरे मॅनशन, ताडदेव रोड, मुंबई ७

● सुरत येथील श्रीसाईमंदिरात नित्यनेमाने दर्शनाला येणाऱ्या एका भक्ता-विषयी ही गोष्ट आहे. भक्तांच्या संकटात त्यांच्या हाकेला धावून जाणाऱ्या श्रीबाबांच्या तत्परतेवर ह्या भक्ताची दृढ श्रद्धा होती.

एके दिवशी ह्या भक्ताची पत्नी भल्या पहाटे काही कामानिमित्त घराबाहेर पडली असता एका भामठ्याने तिच्या गळ्यातील सोन्याचा किंमती दागिना हिसका देऊन सफाईने पळविला. त्या भक्ताची आर्थिक परिस्थिती जेमतेमच असल्या-कारणाने दागिन्याच्या चोरीचे त्याला मनस्वी दुःख झाले, त्याने पोलीसात रीतसर तक्रार नोंदविली. बरेच दिवस झाले तरी चोराचा पत्ता लागेना. अशा वेळेस त्याला एका-एकी श्रीसाईबाबांची तीव्रतेने आठवण झाली. आतापावेतो श्रीबाबांच्या अगाध लीला त्याच्या कानावर वेळोवेळी आल्या होत्याच. एके दिवशी त्याने श्रीसाईमंदिरात जाऊन श्रीबाबांची करुणा भाकली व आपला दागिना मिळवून देण्यासाठी त्यांना मनोभावे प्रार्थना केली. एवढेच नव्हे तर दागिना परत मिळाल्यानंतर मंदिराला यथाशक्ति भेट देण्याची इच्छा व्यक्त केली. दुसऱ्या दिवशी त्याने पोलीस स्टेशनवर जाऊन चोरीचा तपास जरीने करण्याविषयी संबंधित अधिकाऱ्यांना सांगितले. ह्या गोष्टीला काही दिवस होऊन गेल्यानंतर दुसऱ्याच एका खटल्यात संशयित म्हणून पकडल्या गेलेल्या एका आरोपीने आपणच वरील सोन्याचा दागिना चोरला असल्याची कबुली दिली व तो दागिना जसाच्या तसा परत केला.

भक्तांनी कळकळीने केलेल्या प्रार्थनेला परमेश्वर किती जागरूकतेने प्रतिसाद देतात त्याचा प्रत्यय आणून देणारी वरील कथा आहे. अशा दृष्टांताचा हेतू केवळ चमत्कारापुरताच नसून सद्गुरूचरणी श्रद्धा दृढ करण्यासाठी व मानवाची आध्यात्मिक पातळी उंचावण्यासाठी त्यांचा निश्चितपणे उपयोग होत असतो.

असे भक्त अशी भक्ती!

- सुरेश शां. सातपुते
सातपुते स्टोअर्स, ४९८ जाम विर्वांग
डॉ. अविडकर रोड,
लालबाग, मुंबई नं. १२.

एके प्रसंगी, एक पोबलेला "साईभक्त" समुद्र किनाऱ्यावर निवांत बसला होता. अंगावरील कपड्यांची शुद्ध नाही... केस दाढी वाढलेली... क्षितिजाशी एकटक दृष्टी लावलेल्या "साईवेड्यास" पाहून हवालदार आपले दांडूके सावरीत त्याच्या पाशी आला... व आपल्या नेहमीच्या अरेरावी थाटात त्याला विचारू लागला ...

"काय...रे ! इथं काय करतोयस ?"

".....साईध्यान !"

"राहतोस कुठं...?"

"...साई नगरी !"

"नाव काय तुझं ?"

"...साईदास !"

"झोपतोस कुठं ?"

"...साईच्या छायेत !"

हवालदार या उत्तरांनी अवाक् झाला !

"खातोस काय ?"

"...साईनाम !"

"पितोस काय ?"

"...साईनाम !"

आता मात्र हवालदार पुरा वेतागला !

"बापार्चं नाव काय ?"

"साई...बाबा !"

"आईचं नाव काय ?"

"...स...आई...!"

हवालदार चिडून उद्गारला "काय सारखं "साई...साई" बोलतोयस ?

"....."

"यांच तुला या दांडुक्याचाच प्रसाद देतो ! मग पहातो काय म्हणतोयस ते !

“...साई प्रसाद !”

“आणि या प्रसादाने तुझं पैकाट मोडलं तर ?”

“...साईची इच्छा !”

हवालदारांचा तेल सुटत चालला...!

“एका प्रश्नाचं उत्तर धड देत नाहीस ! तुला कशाची एवढी नशा चढलीय !”

“साईनामाची !”

हवालदारांचा तेल संपूर्ण सुटला ! त्याने “साईभक्ताच्या” एक श्रीमुखात धडकावली... “आता कुणाला लागलं...?”

“साईना !”

हवालदाराचा आता मात्र कडेलोट झाला ! त्याने “साईभक्ताच्या” बखोटीस धरले...आणि फरा फरा ओढीत चौकीवर नेले ! “साईभक्त” तिथंही त्याच आरा-
मात बसला ! “फार गमजा करीत होदास...आता कसं वाटतयं...?”

“...साईनगरीत आल्यागत !”

“थांब तुला...बरोबर पाच वर्ष डांबूनच ठेवतो !”

“...साईलीला !”

हवालदाराने आपलं डोकं खरा...खरा खाज्वलनं ! काय करावं म्हणजे हा हुसरा शब्द बोलेल ?

“तुला मी पाच रुपये दिले तर ...?”

“...साईची इच्छा ...!”

“तुला मी...सोडून दिले तर...?”

“साईची मर्जी...!”

“तुला मी नवे कपडे दिले तर ?”

“...साईची कृपा...!”

आता हवालदारास उपरती झाली... साईभक्तांची नावांशी झालेली तद्रू-
पा...पाहून... त्याचे डोळे भरून आले ! त्याच क्षणी त्याने स्वतःला “साईभक्ताचे”
पत्ताशी लोडून दिलं ...!

“मला माफ करा...!

“साईनाथच ... माफ करतील !”

हवालदाराने १० रु. ची नोट काढून “साईभक्ताचे” हातात कोंबली...

“तुम्ही जाऊ शकता...!”

“...साईची मर्जी !”

साईभक्त पोलीस चौकीतून बाहेर पडला ... दाराशी एक अंध भिकारी
हात पसरून उभा होता...!

साईभक्ताने कागदाचा कपटा टाकावा त्याप्रमाणे दहा रुपयाची नोट त्याच्या हातात टाकली !

“ साईनाथापंगमस्तु !”

असे बोलून काही घडलेच नाही आशा थाटात तो पुढे चालू लागला. दर-बाजात उभे राहून त्याचे हे कृत्य पहात असलेला हवालदार नंतरही कितीतरी वेळ त्याच्या पाठमोऱ्या आकृतिकडे पहात होता !

..दुसऱ्याच दिवशी हवालदाराचे घरी बाबांची एक सुंदर तसवीर टांगली गेली ! वाचकहो,

तुमची, आमची साईचरणी अशी तद्रूपता कधी होईल ...?

साईभक्तांनो सूचना पाठवा हं !

१९७८ साली विजयादशमीला भगवान श्री साईबाबांच्या महासमाधीला साठ वर्षे पूर्ण होतात. या निमित्त पुढील १९७७ च्या विजयादशमीपासून तो १९७८ च्या विजयादशमी अखेरपर्यंत श्रीबाबांचा साठावा पुण्यतिथीमहोत्सव साजरा करण्याचे श्रीसाईबाबा संस्थान शिर्डीने ठरविलेले आहे. संस्थानकडे या महोत्सवाचे संबंदात अनेक योजना व विविध कार्यक्रम - उपक्रम आहेतच, तरीपण आमच्या साईप्रेमी बाबकांनी हा महोत्सव कशा प्रकारे साजरा करावा याबाबत आपले काही सुविचार, योजना, उपक्रम, कार्यक्रम थोडक्यात सुवाच अक्षरात कागदाच्या एकाच बाजूस लिहून ते संपादक श्रीसाईलीला, साईनिकेतन प्लॉट नं. ८०४ बी, डॉ. आंबेडकर रोड, दादर, मुंबई १४ येथे त्वरित पाठवावेत.

सुयोग्य सूचनांचा जरूर परामर्श घेतला जाईल. आपल्या सूचना नवेंबर १९७६ अखेरपर्यंत पाठवाव्यात.

- श्री. गं. रा. भट,
संदेश हौसिंग सोसायटी, सोनावाला रोड,
गोरेगाव.

● मला पुष्कळदा विचार पडतो, मी भक्त आहे का ? उत्तर नकारार्थी देणे भाग पडते. भक्त हे विशेषण किंवा उपाधी मला लावून घेता येईल का ? उत्तर नकारार्थी देणे भाग पडते. मी रोज साईबाबांची पोथी वाचतो. रोज आरती करतो. तरीपण अंतर्मन सांगते की मी भक्त नाही. मग भक्त म्हणजे काय ? भक्त कोणाला म्हणावे ? भक्त या शब्दाचा अर्थ काय ? भक्त म्हणजे जो कोणापासून तरी विभक्त होऊ शकत नाही, विभक्त केला जाऊ शकत नाही. विभक्त म्हणजे वेगळा किंवा निराळा. म्हणजे जो कशाशी तरी एकरूप झालेला आहे, काया, वाचा, मन, जो निराळा नाही, वेगळा नाही तो भक्त. भक्त हा शब्द आपण इतक्या सवंगणणे वापरतो, स्वस्तपणे वापरतो की तो शब्द अर्थानेच दृष्टीने साफ गुळगुळीत झाला आहे असे मला वाटते.

मग प्रश्न असा पडतो भक्ती ही खरोखर इतकी सोपी आहे का ? 'भक्ती ही बासुळ वनीची वाट, काटा टाडूनी टाका पाय.' असे भक्तीचे श्रीसाईलक्षरितात वर्णन केले आहे. इतके खरे की मन विषण्ण होते. 'कृपण वावरो कवण्याही गावा । चित्तासमोर पुरलेला ठेवा । जैसा तयाशी अहर्निश दिसावा । तैसाचि वसावा साई मनी ॥३-१८५॥ भक्तीची ही अवस्था प्राप्त होत नाही हे खरे. आम्हाला चित्त अहर्निश दिसते पण साई दिसत नाही - असे का ? अंतरीची तळमळ नाही हेच त्याचे कारण. बाबांची आठवण येते, त्यांचे नामस्मरण मी करतो. पण त्या आठवणीने प्रत्येक वेळी डोळ्यात अश्रू का घेत नाहीत ? काहीतरी कमी पडते, काहीतरी लुकते. काहीतरी ढोंग घडते, ज्यामुळे मी फसतो. तहानेने व्याकूळ झालेला माणूस पाण्याच्या धेंनासाठी कंठी प्राण येऊन तळमळत असतो तशी भक्तीची तळमळ का लागत नाही ? प्रश्न कठीण आहे. मन भांबावून जाते. बाबांचे चरित्र वाचूनसुद्धा मी कोरडा राहिले. खंत वाटते मनाला. पण असे असूनसुद्धा मी जे काही करित आहे ते सोडण्याचा मात्र मनात कधी लुकूनसुद्धा विचार येत नाही. आहे की नाही गंमत ?

एक मन सांगते, 'बाबारे तू जे करतो आहेस ती एक उपासना आहे. ती सदैव करीत रहा.' 'उपासनेला दृढ बालवावे, भूदेव संताशी सदा नमावे, सत्कर्मयोगे वय बालवावे, सर्वांमुखी मंगल बोलवावे.' इथे मन थोडे शांत होते. बाबा दयाळू आहेत. माझी मनःस्थिती ते जाणतात. मी सामान्य माणूस आहे. संसारी माणूस

आहे. मला माझी उपासना ही एक लबाडी का वाटते? तर त्या उपासनेच्या ठिकाणी ज्या प्रकारची अंतरीची तळमळ हवी आहे किंवा असावयास हवी तशी अजून निर्माण होत नाही. हेच माझे दुःख आहे. आणि म्हणून मला 'मी भक्त आहे का' या प्रश्नाचे उत्तर नकारार्थी देणे भाग पडते. ज्याना या प्रश्नाचे उत्तर होकारार्थी देता येत असेल ते खरोखर धन्य होत. त्यांनी आपल्या देहाचे आणि जन्माचे सार्थक केले यात शंका नाही. असे असूनसुद्धा श्रीसाईनाथ डिरेक्टरित आपले नाव छापून यावे म्हणून—कुठल्याही क्षेत्रात आमची कर्तबगारी शून्य असल्यामुळे—मी पण निर्लज्जपणे माहिती-सक्ता भरून पाठविला आहे. माझ्या लबाडीचा हा आणखी एक नमुना. मानवी मन हा एक अजबखाना आहे!

भक्त या शब्दावरून मला एक हरदासी कथा आठवते, ती सांगून हा लेख पुरा करतो. एकदा महाशिवरात्री आली. शंकराच्या सर्व देवळातून दर्शनासाठी भक्तांची फार गर्दी होणार होती. वाराणशीत काशीविश्वेश्वराच्या दर्शनासाठी दहा लाख लोक जमतील असा अंदाज बांधला गेला. हे सर्व ऐकून पार्वती कैलासात परमेश्वराला म्हणाली, 'देवा, मी खरे सांगते तुमचे हे सर्व भक्त जर कैलासास आले तर माझ्याने काही त्या सर्वांची उठवस होणार नाही. तुम्ही म्हणजे भोळे सांब सदाशिव. जे कोणी जे काय मागेल ते त्याला देऊन मोकळे, आणि मग दुसऱ्यांना निस्तरायची पाळी येते.' शंकर म्हणाले, 'पार्वती, तुझे म्हणणे खरे आहे. पण मी जे काही देतो ते फक्त माझ्या भक्तांना.' यावर पार्वती म्हणाली, 'म्हणजे? काशीला तुमच्या दर्शनासाठी जे दहा लाख लोक येणार आहेत ते तुमचे सर्व भक्त नाहीत की काय?' शंकर म्हणाले, 'पार्वती, माझ्याबरोबर चल. मला तुला आज तेच दाखवावयाचे आहे.'

ताबडतोब पुढील दृश्य दिसू लागले:—

काशीविश्वेश्वराच्या देवळाकडे जाणारा हमरस्ता. त्या रत्याच्या बाजूलाच जाण्या-येण्याच्या वाटेवर एक गलिच्छ पाण्याचे डबके. त्या डबक्यात एक महारोगी (शंकर) चिखलात पडलेला. बाहेर निघण्यासाठी धडपडत असलेला. काठावर लावण्यालतिका शुभ्र वस्त्र परिधान केलेली (पार्वती) त्या महारोग्याची पत्नी आक्रोश करीत नसलेली होती. जाणारे येणारे तिच्या रूपाकडे पाहून, काहीही विचारपूस न करता तिला ऐकू जाईल असे मोठ्याने आपआपसात बोलत होते. अर्वाच्य गाणी म्हणत होते. एक म्हणतो, 'अरे यार, क्या माल है, मेरा तो दिल टूट गया—' दुसरा म्हणतो, 'जय भोलेनाथ, मला हीच हवी—' असेच आणखी काही अश्लील प्रलाप—अधून मधून हे असेच चालू होते. शेवटी पार्वती म्हणाली, 'देवा, माझ्या कानानी मल ऐकवत नाही. पुरे झाले. चला घरी.' शंकर म्हणाले, 'पार्वती आणखी थोडी कळ सोस.' तळपत्या उन्हात पार्वती दमली होती. भ्रान्त झाली होती. हळुहळू सूर्यास्ताची वेळ झाली. एक वयस्कर गृहस्थ त्याच्या नेहमीच्या वेळेवर काशीविश्वेश्वराच्या

दर्शनासाठी त्याच रस्त्याने येत होता. तो जवळ येताच त्याने पार्वतीला पाहिले आणि विचारले, 'मुली, तू इथे का बसली आहेस? अशी विंताक्रांत का? तू रस्ता तर चुकली नाहीस? तुला काही मदत हवी का?' आस्येने विचारपूस करणारा एकाच माणूस निघाला. पार्वती म्हणाली, 'बाबा, माझे पती सकाळी पाच घसरून या डब-न्यास पडले आहेत. त्यांना बाहेर येता येत नाही, आणि मला काही त्यांना बाहेर काढता येत नाही. माझ्या मदतीला पण कोणी नाही. काय करू मी?' 'मुली, चिंता करू नकोस,' असे सांगून तो गृहस्थ त्या डबन्यास उतरला. त्याने तिच्या नवऱ्याला हळूच बाहेर काढले. पार्वतीच्या डोळ्यात कृतज्ञतेचे अश्रू उभे राहिले. त्या माणसाचे घर तिथून जवळच होते. त्या दोघांना घेऊन तो घरी आला. त्या मुलीच्या नवऱ्यास त्याने स्वच्छ स्नान घातले, नेसावयास कपडे दिले आणि म्हणाला, 'मुली, सकाळपासून तुम्ही दोघे उपाशी आहात. कृपा करून आपण जेवावे मी मग सुखरूप जावे.' त्याने मग त्या दोघांना जेवू घातले आणि पहातो तो साक्षात् द्या आणि महेश्वर समोर उभी आहेत. त्याच्या डोळ्यातून धळधळा अश्रू वाहू लागले. त्याने दोघांना साष्टांग प्रणिपात केला आणि म्हणाला, 'देवा तुम्ही लीला अगाध आहे. माझे नेहमीचे शिवदर्शन आज चुकले, म्हणून तू मला माझ्या घरी घेऊन दर्शन दिलेस. देवा माझ्यासाठी केवढे कष्ट पडले तुला! या दावावर तुम्ही अशीच सदैव कृपा राहो एवढेच मागणे आहे.' परमेश्वर 'तथास्तु' म्हणून अंतधान पावले.

पुढे कैलासास पोहोचल्यावर शंकर पार्वतीला म्हणाले, 'पार्वती, आता तूच सांग, त्या दहा लाख भक्तांपैकी कितीजण कैलासास येण्याची शक्यता आहे. पार्वती म्हणाली 'देवा, मला आज समजले की भक्त म्हणजे पायली पासरीने मोजता येणारी वस्तू नव्हे. तुझ्यासारखा पारखीच पाहिजे की जो हिरा कोणता आणि गार कोणती हे बरोबर सांगू शकेल.' तात्पर्य निराळे सांगण्याची जरूरी नाही.

श्रीसद्गुरू साई बाबा, या लेकराला क्षमा करा. 'आवाहनं न जानामि नवानामि तवार्चनं । पूजां चैव न जानामि क्षम्यतां परमेश्वर ॥ मंत्रहीनं क्रियाहीनं भक्तिहीनं सुरेश्वर । यत् पूजितं मया देव परिपूर्णं तदस्तुमे । अन्यथा शरणं नास्ति त्वमेव शरणं मम । तस्मात् कारुण्यभावेन रक्षस्व परमेश्वर ॥

बाबा, यापेक्षा मी आणखी काय सांगू ?

वाचकानी हा लेख वाचून वाटल्यास आपला हिशेब तपासावा. पण मला खात्री आहे माझ्या वर्गात असणारा दुसरा कुणीही नसेल.

आशीर्वाद

डॉ. के. भ. गव्हाणकर

इंदिरा निवास, आग्रा रोड, कुर्ली, मुं. ७०

● बाल्यावस्थेत हिताहिताचे विवेकज्ञान नसल्यामुळे तो काळ असाच नष्ट होतो आणि गहातारपणातील शेवटची काही वर्षे चिंताग्रस्त व रोगाग्रस्त अवस्थेत व्यर्थ जातात व जीवनाचा जवळजवळ अर्धा भाग झोपेत नाहीसा होत असल्यामुळे, मनुष्याने तरुण असतानाच भक्तीच्या मार्गाला लागले पाहिजे आणि भगवंताची प्राप्ति करून घेतली पाहिजे. भक्त प्रल्हाद म्हणाले—‘कौमार आचरेत्प्राज्ञो धर्मान् भागवतानिह । दुर्लभं मानुषं जन्म तदप्यध्वमर्थदम् । (श्री भद्रभागवत ७-६-१)

ऋषि आणि साधुसंत जेव्हा सांगतात की जग नश्वर आहे, जीवन क्षणभंगूर आहे तेव्हा ते आपल्याला निराशाबाद शिकवतात असे नाही, तर त्यांच्या म्हणण्याचा अर्थ हाच असतो की माणसाच्या हाती कमी वेळ आहे आणि या कमी वेळातच महान लक्ष प्राप्त करून घ्यावयाचे आहे. म्हणून माणसाने वेळ न गमावता लवकरात लवकर लक्षप्राप्तीच्या कार्याला लागले पाहिजे.

मानसशास्त्राच्या दृष्टीने विचार केल्यास भक्तीच्या मुळाशी वडीलघाण्यांचा आशीर्वाद आहे. आशीर्वाद-प्रेमाची भावना असते. प्रेम म्हणजे ईश्वराने मानवाला दिलेली महान देणगीच होय. या देणगीचा मानाने उचित उपयोग केला पाहिजे. जेव्हा हे प्रेम ईश्वराकडे वळविले जाते तेव्हा त्याला भक्ति म्हणतात, आणि जेव्हा हे प्रेम ऐहिक, भौतिक, अनित्य पदार्थांकडे वळविले जाते व जेव्हा ते या पदार्थांतच अडकून पडते तेव्हा त्याला ‘आसक्ति’ असे नाव देतात. आसक्तीतून मोह उत्पन्न होतो आणि मोहामुळे मनुष्य दुःखात पडतो. संसार काय वा परमार्थ काय दोहोच्या पाठीमागे आशीर्वादाची भिंत सतत उभी पाहिजे.

आशीर्वाद म्हणजे वडिलांनी लहानाना अंतःकरणपूर्वक इच्छिलेल्या कल्याणाचे उद्धार होत. अंतःकरणातील सविच्छा ही आपणास दिसत नसली तरी तिचे सामर्थ्य कमी नसते. ज्याच्या कल्याणाविषयी ती असेल त्यावर ती श्रेष्ठ कार्य करू शकते. कळत वा नकळत ते कार्य होत असतेच. अज्ञाने शरीर पोसले जाते तसे आर्शावादाने अंतःकरण पोसले जाते. जीवन सर्वांगीण सुफलित होते. वृक्षाच्या मुळाशी जलसिंचन केले असता तो सर्वांगीण टवटवीत होतो. त्याच्या प्रत्येक पानागणिक ते जलसिंदू जाऊन पोहोचतात. प्रत्येक पुष्पातील सुवासाल ताजेपणा आणतात, आणि फळामध्ये रसाळपणा उत्पन्न करतात. मुळास शिंपलेले जल दिसत नाही पण त्याचे कार्य मात्र दिसते. त्याप्रमाणे आशीर्वाद अदृश्य असला तरी संपूर्ण जीवनास व्यापून असतो. अंतःकरणातील प्रत्येक भावना, प्रत्येक विचार आणि प्रत्येक आचार यांना आशीर्वादाचे पोटी

असणाऱ्या प्रेमजलाचे विंदूनी रसाळपणा येतो. श्री तुकाराम महाराजांनी भयल्या-प्रमाणे 'शुद्ध बीजापोटी फळे रसाळ गोमटी' बीज शुद्ध असल्यावर फळेसुद्धा गोड रसाचीच असणार. आशीर्वाद हे शुद्ध बीजच होय. त्यामुळे त्याच्या पोटी रसभरित आणि गोमटी म्हजे गोड फळे वावयाची.

आई, बाप आणि गुरुजन यांचे लहानांना सहज आशीर्वाद असतात. लहानांच्या कल्याणाची सतत काळजी वाहणे हा त्यांचा स्वभावच. चंद्राच्या ठिकाणी चंद्रिका, मुलाच पुष्पाचे ठिकाणी सुगंध, साखरेच्या ठिकाणी गोडी ही जशी सहज असतात त्याचप्रमाणे आईबाप आणि गुरुजन यांचे ठिकाणी लहानांच्या कल्याणाची कळकळ सहज असते, त्यात कृत्रिमपणा नसतो. आशीर्वाद ही फार मोठी देणगी आहे. जगातील सर्व देणग्यांहून ती श्रेष्ठ आहे, ती विनामूल्य सहज मिळणारी व कधी न सरणारी आहे. कारण वडिलांचे आपणास आशीर्वाद स्वभावतःच आहेत. हे ओळखणे म्हणजे ती मिळविणेच होय. वास्तविक आशीर्वाद मिळवावयाचे नसून ते प्राप्त आहेत हे ओळखावयाचे असते. हे ओळखणारास जगात कोठेही उणे पडत नाही.

कल्पतरू तळवटी जो कोणी बैसला ।

काय वाणी त्याला सांगिजे जी ॥ ज्ञाने.

आशीर्वाद म्हणजे कल्पतरूच होत. त्याच्या सावलीखाली असणाऱ्या जीवांचे आयुष्य भाग्यशाली होय. वडिलांच्या अंतःकरणातील आपल्या विषयीची काळजी ओळखून वागल्यास त्यांचे आशीर्वाद सतत उचंबळून येतील. त्यांच्या अंतःकरणास जेणे म्हणजे आपल्या अंतःकरणाची कवाडे उघडून त्यांच्या आशीर्वादांच्या प्रेम-कळोळांना वाट देणे होय. तसे न करणे म्हणजे स्वसुखास आचवणेच होय. पखादे-वेळी वडिलांचा आपणावर राग झाला तरी त्या रागाचे रूपही ओळखले पाहिजे, राग निराळा आणि द्वेष निराळा. रागाच्या बुडाशी प्रेम असते व द्वेषाच्या बुडाशी खुनशी वृत्ति असते. जेथे आत्यंतिक प्रेम तेथेच आत्यंतिक राग असतो. आपलेपणा असेल त्या ठिकाणीच मनुष्य अत्यंत रागाने बोलतो. त्यात दुष्ट हेतू नसतो तर हिताची अत्यंत कळकळ असते. दिसायला राग पण असायला अत्युत्कट प्रेमाती असते.

वरि वरि दाविसी मिणधा कोप ।

कोपूनि सांडविसी त्याचे पाप ॥

शेखी सायुज्याचे दीप ।

दाविसी सद्रूप दयाळुवा ॥ श्रीनाथम.

असे श्री एकनाथ महाराजांनी श्रेष्ठांच्या कोपाचे रूप वर्णिले आहे. जितकी योर विभूति तितके त्यांचे आशीर्वाद थोरच असतात. आई-बापांची काळजी स्वतःच्या मुला-पुत्रां असते, परंतु श्रेष्ठ विभूतीचे प्रेम सर्व जगाला गवसणी घालण्याइतके अपरंपार असते. श्री साईमाऊलीचे, श्री गजानन माऊलीचे व श्री ज्ञानेश्वरमाऊलीचे अंतःकरण म्हणजे प्रेमाचे सागरच होय. त्या प्रेमसागरावरील लाटा (१) 'शिरडीचे साईबाबा'

आणि 'श्रीसाईसच्चरित्र' (२) श्रीगजानन महाराजांची पोथी (शेगांव), (३) 'श्री ज्ञानदेवी' ग्रंथाच्या रूपाने देलावल्या.

श्री साईबाबांनी 'अल्ल भले करदेवे' 'अल्ल अच्छा करेगे' हा आशीर्वाद आपल्याकरताच आहे हे ओळखणे म्हणजे त्याचे विचारोपण होय. आपलेपणाने त्यांची वचने व वरील ग्रंथ वाचणे आशीर्वोदक आहेत; बाबांचे अंतःकरण होय. या अंतःकरणाची भेट प्रत्यही व्यापी व या प्रेमलहरीवर आपले जीवन पोसावे. अत्यंत प्रेमाने व आदराने ही अक्षरे उच्चारताच आपल्या अंतःकरणाची पाऊलवाट करावी म्हणजे आपले जीवन सर्वोच्च सुफलित होईल.

श्रीसाईलीला

- कै. श्री. वी. आर. काकडे,
तावडेवाडी, दहिसर

समाधि सोडोनि या बाहेरी ॥

उठा उठा साई ॥

पिडीत-जन आक्रंदती द्वारी ॥

आश्रय मागती पायी ॥

वरप्रमाणे आज आम्ही भक्तजन श्री सद्गुरू साईबाबांना अति नम्रतेने हाक मारीत आहोत. श्री बाबांनी समाधि घेऊन ५८ वर्षे पूर्ण होऊन गेलीत तरी त्यांचे विषयीची सद्भावना व त्यांनी दाखविलेल्या-शिकविलेल्या व अनुभव करून दिलेल्या "लीला" पुन्हा पहावयाची वेळ येऊन ठेपली आहे. आम्ही सर्व थरातील लोक श्रीसाईबाबांना नुसते "गुरू" मानत नाही, परंतु त्यांना "देव" मानतो. श्रीबाबांनी समाधिस्थ होईपावेतो आम्हा भक्तमंडळीवर जे अनन्य प्रेम केले व ज्या "लीला" करून दाखविल्या त्यांचा पुन्हा अनुभव घेण्याची वेळ आली आहे, कारण :-

अन्नवन्न ना मिळे कुणासी ॥

दरीद्र नांदे ते दारासी ॥

मार्ग दिसेना कुठे कुणासी ॥

जावे कोण्या - ठायी ॥

या प्रमाणे प्राप्त परिस्थितीत आम्ही भक्तजन श्रीसद्गुरू बाबांना हाक मारीत आहोत व एकसारखे :-

हवालदील होबोनिया आलो ॥

चरणी ठेवितो डोई ॥

नावा ! आज या जगात आपणाशिवाय आम्हास कोणी "वाली" उरला नाही व दिवसेंदिवस आम्ही कितीही चालू 'अणु-युगा' मध्ये पुढे गेलो असलो किंवा जात असलो तरी जो पावेतो:-

नीती नुरली धर्म बुडाला ॥

स्वार्थची एक दिसे अवध्याला

असे वाटते, तोपावेतो, आम्ही, चालू "विज्ञान युगात कितीही ज्ञानी झालोत व कोण-त्याही मागाने कितीही लक्ष्मी प्राप्त केली तरी ते ज्ञान व ती लक्ष्मी आमचेपासून दुरुवात चालले आहेत व म्हणूनच आम्ही सर्व लोक आपणास हेच मानतो."

२. या भारत-भूमीत पूर्वीच्या इतिहासाकडे जर लक्ष टाकले तर असे दिसून येते की- त्या परमकृपाळू-दयाळू-मायाळू भगवंताने (श्रीविष्णूने) या भारतभूमीवर 'दशावतार' धारण करून नानाविध 'लीला' आम्हा 'मनुष्य जातीच्या' प्राण्यांना दाखविल्या. ज्यावेळी भगवंताने ही भूमी (EARTH) तयार करून त्यावर पाणी, हवा व तेज प्रस्तुत केले व जलचर-वनचर आणि हवेत उडणारे प्राणी तयार करून त्यांना 'भगवंताच्या लीला' पहावयास लाविल्या व त्यांचा अनुभव घ्यावयास लाविले. परंतु या सर्व प्राणीमात्रास 'वाचा' म्हणजे शब्द बोलून एकमेकाशी वाद-विवादाद्वारे 'ज्ञानवृद्धि' करण्याची बुद्धि दिसली नाही. म्हणून त्याने (भगवंताने) 'मनुष्य (पुरुष) प्राणी' उत्पन्न केला व 'आपल्या जगातील लीला' पहावयास लाविले. परंतु हा पुरुष प्राणी जितका प्रभावी व्हावयास पाहिजे तितका तो दिसून न आल्याने त्याने (भगवंताने) 'स्त्री' उत्पन्न केली व पुरुषाचे सोबतीस सोडली व जगात 'आपल्या लीला' ही जोडी चांगली शोधून काढेल असे भगवंतास वाटले परंतु झाले उलटेच.

आमचे "पूर्वज" श्री विष्णू (GOD) पासून फार दूर जावू लागले व या जगात नाना प्रकारची संकटे उत्पन्न होऊन "पृथ्वी" (देवाची आवडती पृथ्वी) त्यास जावू लागली. श्रीकृष्णाने (श्री विष्णूचे आठवे अवतार) "यदा यदाही धर्मस्थ-त्वानी-वती भारत" या वचनाने या पृथ्वीवर पुन्हा पुन्हा अवतार घेऊन मानव जातीचे 'रक्षण' केले. तरीपण या "भगवंतास" शोधण्यासाठी व्यापार युगापासून आज लीलयुगापावेतो (कलीयुगाची पाच हजार वर्षे होऊन गेली आहेत) "तो भगवंत व त्याच्या लीला" आम्ही शोधू शकलो नाही.

३. या लीला शोधण्यास श्री भगवंताचे खास दूत "संतरूपाने" या जगात उतरले व त्यांनी आम्हा जनसमुदायास श्री भगवंतापावेतो पोहोचविण्याची व श्री भगवंताची जाणीव करून देण्याची महत्त्वपूर्ण अशी "अमोल" कामगिरी केली त्या

कामगिरीसच आम्ही "लीला" (कर्म) असे समजतो. आजचे कलियुगात आपण जरासे मागे पाहिले तर असे दिसून येईल की :—

१. श्रीसंतज्ञानेश्वर माऊलीने निर्जीव भित चालवून 'लीला' दाखविली.
२. श्रीसंत नामदेव महाराजांनी यवनांचे काळात 'मृत-गाई' जिवंत करून 'लीला' दाखविली.
३. श्रीसंत भीराने विषाचा प्याला ग्रहण केला तेव्हा खुद्द भगवंत (पाषाणरूपी) काळे निळे झाले. ही पण लीलाच दाखविली.
४. श्री नरसी मेहेता, रोहिदास चांभार, गोरा कुंभार, सावता भाळी, श्रीसंत एकनाथ महाराज असे—

एक ना अनेक जातीतील नानाविध संतांनी एक प्रकारच्या 'लीला' करूनच आम्हा भक्त मंडळींना त्या परम कृपाळू भगवंताची जाणीव करून देत राहिले व म्हणूनच बाबा- आम्ही तुम्हाला नुसते 'संत' समजत नाही परंतु खुद्द भगवंत समजतो.

महाराष्ट्र भूमीत कित्येक संत ॥

तसे साधू निर्माण झाले अनंत ॥

किती लोक कल्याण केले तयांनी ॥

महा संकटी रक्षिला धर्म ज्यांनी ॥

अलीकडे म्हणजे १९ वे शतकाचे शेवटी व चालू २० वे शतकाचे सुरुवातीस—

गुरु साईबाबा जणू मायबाप ॥

करूं या तयांचीच सेवा अमुप ॥

कृपेचीच मूर्ती - दयेचा समुद्र ॥

कधी चिंतिले नाही, कोणा अमद्र ॥

याप्रमाणे आपण आम्हा भक्त मंडळीस दिसलात व त्याप्रमाणे आम्ही भक्त मंडळी ज्या ज्या वेळी आपण ह्यातीत (शिरडीत) असताना आपले सान्निध्यात आले तेव्हा आम्हा भक्तमंडळीस असे दिसले की :—

किती भक्त दुःखातुनीयां मुक्त केले ॥

किती संकटातुनीया सोडविले ॥

किती रोगीयांना दिले जीवदान ॥

गुरु साईबाबा किती धन्यवान ॥

या प्रमाणे आपले "संतरूपी" जीवन व त्याचा "सरस सहवास" आम्हाला लाभला त्यावेळी असे वाटले की:— बाबांनी आम्हा भक्तमंडळीवर नानाविध उपकार केले आहेत.

४. या जगात व त्याचप्रमाणे या भारतात सर्व थरातील जातीत संतलोकां होऊन गेलेत, परंतु ज्या ज्या वेळी आम्ही आपणाकडे पहातो — आपणास पहाण्याचा

हच्छा करतो त्या त्या वेळी आम्हास असे दिसून येते की “आपल्या संतभूमिकेत” चराच फरक आहे. कारण आपण सर्वत्र हयातीत, जात, भेद, वर्ण न पहाता तसेच परिबी-श्रीमंती न पहाता केवळ मानव जातीची सेवा केलीत तेव्हा आपल्या “लीला” किती मोठ्या आहेत त्याची कल्पना करवत नाही. सुरवातीस आम्ही आपणास साधे ककीर समजलो. आपली शिक्षाटणाची वृत्ती पाहून आपण “शिक्षा मागणारे वेडे ककीर” आहात असे आम्हास वाटले. आपण कोठून आलात - कोणत्या घर्माचे-व आपले नाव-गाव याचा तपास न करता आपणावर नाना प्रकारचे तर्क-वितर्क करित असलो. आपली योग्यता किती-आपण कोणत्या थरातील-चराचरात भरलेला भगवंत आपले ठिकाणी वास करीत आहे याची जाणीव आम्हा भक्त मंडळीस सुरुवातीस किंवा आपणास पाहिले त्यावेळी मुळीच झाली नाही. बाबा - आम्ही भक्तमंडळी, आपणा पर्यंत - आपले पवित्र चरणापर्यंत पोहोचण्यास वाच जन्मी काय पण जन्म-जन्मांतरीसुद्धा समर्थ नाही. परंतु आपण अति दयाळू अंतःकरणाने आम्हा भक्त मंडळीस आपले चरणाजवळ बसण्याची सुवर्ण संधि दिलीत व एक सर्वसाधारण इंसान (Common Man) प्रमाणे आम्हा भक्त मंडळीवर जे अमोल्य प्रेम केलेत ते आम्ही कसे विसरू शकू ? आपले शिरडीतील वात्सल्यात त्या परमकृपाळू ‘भगवंताच्या’ अनेक “लीला” करून दाखविल्या. आपले भक्त मंडळीत ज्यावेळी अतिशय वाढ होऊ लागली त्यावेळी काही प्रसंगी आपण आम्हास प्रत्यक्ष ‘भगवंत’ दिसलात. श्रीरामनवमीचा उत्सव मोठ्या थाटाने आपण आम्हा भक्तमंडळीकडून तरवून घेत असता. श्रीरामाचा पाळणा व श्रीकृष्णाची दहीहंडीसारखे प्रसंग आम्हा भक्त मंडळीस जेव्हा दिसले व ते अनुभवले तेव्हा आपली भूमिका श्रीकृष्णाप्रमाणेच वाटत असे —

कारण :-

साई कान्हाचे गोपी गोपाळ बहू ॥
 द्वारकामाईत जमती रे ॥१०॥
 शिंप्याचा काशा-भिल्लाना अप्पा ॥
 भटाचा शाम्या गमती रे ॥ १ ॥
 कोत्याचा घोडमुख्या-वामन बाबूराव ॥
 रघुजी त्या संग रमती रे ॥ २ ॥
 कोंडाजी, अंढाजी, डॉ. पीळे-गेनुमामा ॥
 शिपुरडा गुरवडा-गमती रे ॥ ३ ॥
 नाना काका-लंगाडा काका-आप्पा सोनारडा ॥
 हेमाड, गणू, भाऊ किमती रे ॥ ४ ॥
 मोटा काका-वाळसाब प्रधान, बडेबाबा ॥

बयाजी-रामचंद्र हिंमती रे ॥ ४ ॥

साईकान्हाचे गोपी गोपाळ बहू ॥

द्वारकामाईस जमती रे ॥ ५ ॥

याप्रमाणे आपले शिरडीतील पवित्र ठिकाणी या भक्त मंडळीस पाहिले की 'श्रीकृष्ण व त्याचे सवंगडीची आम्हा भक्त मंडळीस आठवण होत असे. बाबा, आपले पवित्र शिरडी क्षेत्री जोपर्यंत वास्तव्य होते (आजही आहे परंतु समाधिरूपाने) त्यावेळी हासते, खेळते, बोलते-जिवंत बाबा आम्हा भक्तमंडळीमध्ये समरसलेले होते.

एक ना अनेक असे कितीतरी प्रसंग आठवतात की जेणे करून आपल्या 'लीला' आम्ही या जन्मी काय - कोणत्याही यापुढे येणाऱ्या जन्मी विसरू शकणार नाही. बाबा, आपले, भक्त मंडळीवरील प्रेम नुसते "मानवाचे औपचारिक" प्रेम नव्हते. ते आणि पवित्र शुद्ध व अमोल होते. आम्ही भक्त मंडळी व्यवहारीक क्षेत्रात किती वर र गोड बोलतो, परंतु प्रत्यक्ष कृतीत ते उतरवत नाही व त्यामुळेच की काय आम्ही आपले दुःख कमी करू शकत नाही.

५. या भारतभूमीत 'संक्राती' सारख्या मोठ्या सणी आम्ही सर्व थरातील लोक 'तीळगूळ' देण्या-घेण्याचा व्यवहार करतो व एकमेकांवरील प्रेम (Outer Love) मोठ्या कौतुकाने जाहीर करतो. हे प्रेम आम्ही कित्येक वेळा आमचे ज्यांचेशी वाकडे असले तरी 'संक्राती'चे दिवशी 'तीळगूळ' देऊन प्रेम व्यक्त करतो परंतु आपणास बाबा याप्रसंगी तीळगूळ देताना आम्हा भक्त मंडळींना त्याप्रमाणे सुळीच वाटत नाही-कोणत्याही प्रकारचे तर्क चिंतर्क किंवा उसने प्रेम येत नाही. नैसर्गिक मायेने आपणाकडे आम्ही आकर्षित होतो व आपणास आपले "पवित्र करी" तीळगूळ देताना आम्हास असे वाटते:—

तीळगुळ घ्या आणि गोडगोड बोला ॥

साईनाम घ्या आणि गोडगोड बोला ॥ ४० ॥

संक्रांतीचा ह्या रवि आज्ञा उदयाला ॥

शुणी शुणी सांगतसे तो जनसमुहाला ॥

शुद्ध अंतरी भाव धरनी, स्मरा साईला ॥ १ ॥

साईनामाचा महीमा कोणी नाही जाणीला ॥

नवनाथाच्या या मुकूट मणीला स्मरायाला ॥

जालंदर, मच्छंदर, गोरख आहेत दायाळा ॥ २ ॥

संतशिरोमणी साईबाबा जगी आले या ॥

कोणा माहीत कोण धर्मी वा कोण जातीचे या ॥

सर्व धर्मांचा पंथ मानीतो साईनामाला ॥ ३ ॥

भक्त भावनेने गेले पूज्य शिरडीला ॥
जेथे अवतरले होते शय्य साईबाबा ॥ ४ ॥
दर्शन घेऊनी तृप्त झाले मनी आपुल्या या ॥
पूज्य भावनेने मिळतसे शुद्ध सेवेचा मेवा ॥
तो सेवुनी तो सुखी होऊ द्या आपुल्या चित्ता ॥
दास काळी म्हणे, एकच मार्ग, स्मरा साईला ॥ ५ ॥

बाबा ! एक ना अनेक बारोमासी येणारे सण, आपण स्वतः, त्या भगवंताच्या “लीला” आम्हास कृतीत करून उतरवून दाखविल्यात. आपण एक वीत रंद फळीवर, साध्या विंध्या बांधून मशीदीत, आडाला टांगून त्या फळीवर चारी कोप-यावर “जळत्या पणत्या” ठेवून, शयन करताना जेव्हा आम्हा भक्त मंडळीस दिसत, तेव्हा “आपले योगसामर्थ्याची” कल्पना करवत नसे. रिडि-सिद्धी आपल्या जवळ सातत्याने रहात असत, त्यांचे कौतुक करावे तेवढे थोडे, कारण आपण आपली आतडी जेव्हा ओढ्यावर धुवून बाळवीत असताना आम्हास दिसत तेव्हा आम्ही चक्क थक्क होऊन Thrilled जात असू. आपली कक्षा Sphere किती मोठी आहे त्याची कल्पना सुद्धा आम्ही करू शकत नव्हतो. आपले आम्हा भक्त मंडळीवरील निष्पाप प्रेमाचा, आम्ही योग्य तो लाभ घेऊ शकलो नाही किंवा घेऊ शकणार नाही. कारण:—

आई ती आई बहु मायाळू ॥
लेकरा लागी अती कनबाळू ॥
परि लेकरेंच निघता टवाळू ॥
कैसा सांभाळू करी ती ॥

परंतु बाबा ! आपले बाबतीत आम्हास फारच निराळा अनुभव येत असे:—

मोठी कृपाळू ही मशीद माई ॥
भोळ्या भाविकांची ही आई ॥
कोणी कसाही पडो आपाई ॥
करील ही ठायीच रक्षण ॥

बाबा ! आपल्या “लीला” किती अमर ? किती मौल्यवान ? किती उपयोगी ? हे आम्ही आपले सान्निध्यत असताना समजू शकलो नाही. परंतु त्यांची आज नुसती आठवण जरी झाली, तरी ती (आठवण) अति आकर्षक वाटते. एके प्रसंगी आपण ध्यानस्थ असता “धुनि” मध्ये एकदम हात घालून आम्हा भक्त मंडळीस मोठा थक्काच बसला. आपला हात जेव्हा खेचून बाहेर काढला तेव्हा त्यावरील संबंध चामळे बळून गेले होते व ते “दृश्य” पाहून आमचे काळीज चरफडले. श्रीयुत नानासाहेब चांदोरकर यांना ज्यावेळी ही गोष्ट कळली तेव्हा त्यांनी परमानंद

डॉक्टरांना बरोबर आणून आपले हाताची शुध्दुषा करण्याचा प्रयत्न केला. परंतु आपण त्या डॉक्टरास त्या पवित्र हाताचा लाभ दिला नाही. फक्त आपल्या “लीला” पहावयाची संधी दिलीत. आपले आवडते भक्त माधवराव देशपांडे उर्फ “शाम्या” यास आपणाबरोबर बोलण्याचा फार मोठा अधिकार होता, त्यालाही आपण सांगितले की :-

शाम्या ! शाम्या ! मी काय करू रे ! त्या बाईच्या कडेवरची पोरगी, बाई भाता हालवीत असताना खाली रसरसलेल्या विस्तवात तिच्या कमरेवरून निसटली तिला सावरली रे ! त्यात मी वावगे काय केले ?

या हातावर औपचारिक “ईलाज” कितीही केलेत तरी “अंतर्दामी” बाबांना काहीच झाले नव्हते. या प्रसंगी महारोगी भक्तास (भागोजी शिंदे) आपले हातास लोणी लावून पद्या बांधण्याची संधी दिलीत व आम्ही भक्त मंडळी नुसत्या “आपल्या लीला” पहात बसलो. खरोखरीच बाबा !

कुंती पाच पांडवाची आई ॥

अज्ञाता आणि वनवासा पाई ॥

कष्टली जरी अनंत आपाई ॥

प्रार्थी आपणची देवाते ॥

याची आठवण होते. नुसते दुःख पाहून ते कमी होत नाही. त्याचे सान्निध्यात नाम स्मरण करावे लागते. “सतसंग” असतो म्हणून चांगल्या गोष्टी करण्याकडे न वळते व ज्यावेळी “संत-संग” लाभतो तेव्हा असे वाटते :-

मिळे सद्गती सद्गुरुचे कृपेने ॥

म्हणूनी करावा गुरु शिष्यतेने ॥

मनापासूनी श्री गुरुपूजनाची ॥

धरा कामना शेवटी ती सुखाची ॥

हे जर समजले तर आपल्या पवित्र “लीला” समजण्यासाठी :-

गुरुच्यावरी पूर्ण श्रद्धा असावी ॥

अति नम्रतेनेच सेवा करावी ॥

गुरु दाविती मार्ग त्यानेच जावे ॥

असे त्यात कल्याण ध्यानी धरावे ॥

असा प्रयत्न झाल्यास “आपल्या लीला” पहावयास आम्हा भक्त मंडळींना एक प्रकारचा जो अत्यानंद वाटेल त्याचे वर्णन करण्यासाठी शब्द कमी पडतील. कारण हे मनासे सांगते की :-

अथ जळवाये वील गूर में चाहू ॥

हर चीज सुकावील आ जाये ॥

मंझील के लिये जो गांव चालू ॥

खुद सामने बाबा आ जाये ॥१॥
 अय वील की खलीश तूं युंही चली ॥
 चलता हूं “बाबाके” दरवारमें ॥
 उस बखत मुझे चौका देना ॥
 जब महेफील रंगमें आजाये ॥१॥
 आता है तो तूंफा आने दे ॥
 खिस्ती का “साई” खुद है हाफीज ॥
 सुरकील तो नहीं इन मौजोमें ॥
 बहेता हुआ साहील आ जाये ॥२॥
 जहीद यह तमन्ना रखता है ॥
 और कहता है “बाबाके” दरवारमें ॥
 उलफत का जीसे हो दावा ॥
 वो मेरे मुकाबिल आ जाये ॥३॥

व ग्हनूनच की काय - बाबा - आज आपली आमचेमध्ये पुन्हा-हसते-खेळते-बोलते
 जीवंत बाबा अशी जरूरी आहे व यासाठीच आम्ही भक्तजन आपणास एकसारखे
 हाक मारीत आहोत :-

देई मज दर्शनाला-लावू नको वेळ बाबा ॥
 खोटी आहे इयली माया-खोटा संसाराचा खेळ बाबा ॥
 आलो दर्शनासी मज घेई ओळखून ॥
 हाक हे मारिती तुला भक्त-जन ॥
 तुला भेटण्याची मजला लागलीसे वेळ बाबा ॥१॥
 पवित्र ही शिरडी-पवित्र द्वारकामाई ॥
 रात्रंदीन बाबा-तुलाच बोलावी ॥
 देवपणा सोड बाबा-लावू नको वेळ बाबा ॥२॥

व ग्हनूनच आपण कुपावंत होऊन, आज या “अणुयुगात” आपले हाजरीची अत्यंत
 जरूरी आहे. कारण आम्हा भक्त मंडळीमध्ये पूर्वीसारखे आपण बाबरावे की जेणे
 करून आम्ही भक्तमंडळी “श्रीसाईलीला” चा पुन्हा एकवेळ पवित्र लाभ घेऊ शकू.

“श्रीसाईलीला” अमर आहेत व अमर राहतील कारण या लीलात तो परम
 कुपाळू-दयाळू-मायाळू भगवंत वास करीत असल्याने त्याचा लाभ आम्हा भक्त मंडळीस
 मिळावा हीच आपले पवित्र चरणी मस्तक ठेवून विनंती आहे व ग्हनूनच :-

समाधि सोडोनी या बाहेरी ॥
 उठा उठा साई ॥
 पिडीत जन आकंदती द्वारी ॥
 आश्रय मागती पायी ॥

श्री. काकासाहेब अवस्थी साईचरणी विलीन

● वयोवृद्ध साईभक्त एक गुणी आणि सज्जन थोर आणि आमचे सुहृद स्नेही श्री. नारायण पुरुषोत्तम उर्फ काकासाहेब अवस्थी यांचे मंगळवार दिनांक ३१ ऑगस्ट रोजी

पुणे मुकामी देहावसान झाले हे वृत्त कळविताना आम्हास अतीव दुःख होत आहे. काकासाहेबांची व आमची भेट तीन वर्षांपूर्वी शिरडी मुकामी झाली तेव्हापासून तो शेवटपर्यंत त्यांचा आमचा स्नेह वृद्धिगत होत राहिला. गेल्या वर्षी गणेश चतुर्थीला काकासाहेब आमच्या कुर्ला येथील निवासस्थानी श्रीगणेश दर्शनास येऊन गेले होते. त्यावेळी दिलखुलास मनाने आमच्या सर्व कुटुंबियांशी बोलले होते. गेल्या ऑगस्ट महिन्यात त्यांचे एक पत्र आले व 'श्रीसाई' या नावाची त्यांची कविता आमचेकडे आली होती व ती लगेच

श्री. काकासाहेब अवस्थी

आम्ही सप्टेंबर अंकात प्रसिद्ध केली. अंक व कात्रणे त्यांच्या पुण्यातील पत्त्यावर रवाना झाली खरी, पण ती कविता त्यांना वाचायला मिळाली की नाही कुणास ठाऊक! सप्टेंबर १९७६ च्या श्रीसाईलीलेत पान क्रमांक ४७ वर प्रसिद्ध केलेल्या आपल्या श्रीसाई या कवितेत अवस्थीकाका शेवटी म्हणतात—

जीर्ण झालेले शरीर, न जाणे केव्हा होईल अंत
प्रार्थितसे तुज देवा, चिरनिद्रा पदी यावी ॥५॥

यावरून मृत्यूची चाहुल त्यांना लागली होती असे दिसते. निधनसमयी काकांचे वय ७९ वर्षांचे होते. आपल्या तरुणपणात त्यांनी प्रत्यक्ष श्रीसाईबाबांना पाहिले होते. बाबांचे अगदी जवळून दर्शन एकदाच नव्हे तर अनेकदा त्यांनी घेतले होते व त्यावेळच्या बाबांच्या आठवणी सांगता सांगता ते सद्गदीत होऊन जात. त्यांचा कंठ अक्षरशः दाटून येई व नेत्रावाटे अश्रुधारा वाहात.

काका मूळचे मराठवाड्यातले. उस्मानाबाद जिल्ह्यात परांडा येथे त्यांचा जन्म १२ एप्रिल १८९७ रोजी (चैत्र शु. दशमी शके १८१८ झाला.) त्यांचे वडील श्री. पुरुषोत्तमपंत उज्वैनला सेशन जज होते. गुरुदेव जस्टिस, एम. बी. रेगे यांचे समवेत १९१५ साली काका अगदी पहिल्यांदा शिर्डीला गेले. त्यावेळी त्यांचे वय

१८ वर्षांचे होते. १९१५ सालापासून तो जवळजवळ १९७५ सालापर्यंत प्रत्येक वर्षी तर कित्येकदा वर्षांतून दोनदा तिनदा त्यांनी आपल्या शिर्डीच्या वारीत खंड पाडला नाही. श्रीसाईलीलेच्या १९७५ च्या पहिल्या लेखक-कवी स्नेहसंमेलनास काका जातीने तीन दिवस हजर होते, व त्यांचा शुभाशीर्वाद संमेलनासारख्या उपक्रमाखा लामलेला आहे हे आम्ही आमचे सद्भाव्य समजतो. काकासाहेबांनी नावांचेच जवळून दर्शन घेतले होते असे नव्हे तर बाबांच्या सभोवताली त्यावेळी वाघवणाच्या, साई-सच्चरित्रामधे उल्लेख केलेल्या सर्व मंडळींनाही जवळून पाहिले होते. नानासाहेब चांदोरकर, माधवराव देशपांडे, गोपाळराव बुटी, धुमाळ, दादासाहेब खापर्डे, दामोदरकर उर्फ हेमाडपंत, दासगणू महाराज, तात्या कोते पाटीळ, काकासाहेब महाजनी, बायजाबाई इ०थे दर्शन तर त्यांनी हरहमेशा घेतलेले होते. काकांच्या निघनाने बाबांच्या काळातला एक गुणी, साईप्रेमी अंतर्धान पावला आहे. श्रीसाईबाबा संस्थानशी त्यांचा दाट संबंध होता. काकांना चार पुत्र व दोन कन्यका एवढी अपत्य-संपदा आहे. त्यांचे थोरले चिरंजीव श्री. रघुनाथराव हे मुंबईस असिस्टंट कमिश्नर या पदावर आहेत. त्यांचे दुसरे चिरंजीव श्री. सुभाष व श्री. शरद हे पण मुंबईस पोलिसखात्यात अधिकाराच्या पदावर आहेत. सांगण्यासारखी गोष्ट म्हणजे फक्त काकाच साईभक्त होते असे नव्हे तर त्यांचे सारे पुत्र, कन्या व सूना या पण साईभक्त आहेत. काकांच्या स्मृतीला आम्ही साश्रुनयनांनी श्रद्धांजली वाहात आहोत. समस्त साईभक्तांचा त्यांना त्रिवार प्रणाम !

दहिसरच्या श्री साई रिपरीच्युअल सेंटरचे संचालक व वयोवृद्ध श्रीसाईभक्त श्री. बापूराव काकडे यांचे गेल्या २२ फेब्रुवारीस दुःखद निधन झाले. निधनापूर्वी काही दिवस अगोदर म्हणजे २६ जानेवारी रोजी आम्ही त्यांचेकडे दर्शनार्थ गेलो होतो. तेव्हा ते चांगले खडखडीत होते. ते इतक्या लौकर जातील याची अल्पशीसुद्धा शंका आम्हाला आली नाही. पण ईश्वरेच्छा ! ते गेले. ह्यात असताना त्यांनी आमचेकडे पाठविलेल्या दोन लेखापैकी एक लेख लगेच आम्ही एप्रिल ७६ च्या अंकात प्रकाशित केला होता. राहिलेला लेख त्यांच्या इच्छेनुसार श्रीबाबांच्या या पुण्यतिथी अंकात पृष्ठ १८ वर प्रकाशित केला असून आम्ही सर्व श्रीसाईभक्त श्री काकडे महाराषांना आदरपूर्वक श्रद्धांजली अर्पण करीत आहोत.

वाचकांचा पत्रव्यवहार

श्री संपादक महाराज

सादर नमस्कार वि. वि.

साईलीला जुलै १९७६ ह्या मासिकाचे शेवटचे पानावर पार्श्वगायक श्री. जयवंत कुळकर्णी ह्यांचे गीत... साईस्मरण... “तुमच्या चरणाशी श्रीसाई” म्हणजेच हृदयाला पटणारी साक्षच होय ! अन् पुढील ओळींची सुरवात ... गत जन्माची असेल काही घडली पुण्याई म्हणोनी येणे होते तुमच्या चरणासी साई.” ह्या ओळी वाचता वाचता किंवा आळविता आळविता माझी वा इतरांची हीच गत होत असेल कां ? आणि त्याचे प्रात्यक्षिक म्हणजेच ... न काही ठरविता व ठरता हे माझे शरीर व मन ता. ११ जुलै ७६ ला श्री सिर्डीला होणाऱ्या श्री गुरुपौर्णिमा उत्सव, अभिषेक पूजा व श्रीसाईदर्शनाच्या आनंदात पहाटेपासून गीत ओळीनुसार साई दरबारात सेवा घडवीत होते. मग ते निष्ठा व सबूरीमुळे वा कशाने हे आपणच जाणावे.

विनित

साईसेवक बापूसाहेब निरखे

द्वारा त्रिमूर्ती सेवा सर्व्हीस

१५ नंदलालपुरा, इंदूर ४.

श्री. संपादक ‘साईलीला’ यांस

कृ. सा. न. वि. वि.

“साई थोर तुझे उपकार” ही सौ. प्रतिभा अशोक नागवेकर यांची कथा अतिशय आवडली. ही कथा वाचता वाचता माझे मन “साई प्रेमाने” भारावून गेले. खरोखरच सौ. प्रतिभा अशोक नागवेकर यांच्यावर साईबाबांनी खरोखरच उपकार केले आहेत, असे चित्र डोळ्यापुढे उभे राहाते आणि साईप्रेमाच्या उपकाराची आंतरीक ओढ मनात उत्पन्न होते. साई थोर तुझे उपकार — ही सौ. प्रतिभा अशोक नागवेकर यांची कथा फार “उत्कृष्ट” आहे. सौ. नागवेकरांसारख्या नवलेखिकांकडून प्रत्येक वाचकाच्या मनात याहीपेक्षा उत्कृष्ट साईविषयी लिहावे असे वाटते.

तसेच मधुभाई चेंदवणकर, शिरोडा गोवा, यांची ‘तुझ्याबरी मरीभार’ ही कविता १२ ओळींची असूनसुद्धा फार आवडली. तसेच इतर कथा, कविता छान आहेत. साईलीला या मासिकाद्वारे योगीराज श्रीसद्गुरु साईनाथ महाराजांविषयी चमत्कार, साक्षात्कार, उपकार, सामान्य जनतेसमोर जे लिहितात, त्या सर्वांस माझे धन्यवाद !

वसंत रामचंद्र बाजे,

मुकेश मिल कंपनी,

चाळ नं ५/२६ कुलाबा, ५.

श्री. संपादक 'साईलीला' यांस

स. न. वि. वि.

आपले मराठी मासिकाचा मी मागील बरेच वर्षांपासून वाचक आहे. प्रत्येक महिन्यात प्रकाशित होणारे मासिक हे नावीन्यपूर्ण व मनाला मानसिक व बौद्धिक समाधान देणारे असते. विशेषतः त्यात प्रकाशित होणारी-गाठीभेटी, आमची श्रद्धास्थाने, उर्दाचा महिमा व संतांची चरित्रे ही सदरे फारच उद्बोधक वाटतात. श्री साईबाबांविषयीचे सामान्यज्ञान किती आहे ही माहिती संग्रही ठेवण्यासारखी वाटते.

आपण नुकतेच प्रत्येक महिन्याचे मुखपृष्ठावर ज्या खाईबाबांच्या माहितीचे फोटो छापता ते आकर्षक व मन वेधून घेणारे आहेत. सुरवातीच्या व आजच्या मासिकात घरीच सुधारणा घडून आलेली आहे.

एकूण मासिक हे बाल, तरुण व आबालवृद्धांना बोधप्रद, उत्साहबर्धक आणि वाचण्यासारखे असून यामुळे दिवसेंदिवस वाचकवर्ग वाढत आहे. अशीच वाचकांचे मनात श्रद्धा निर्माण होऊन उत्तरोत्तर मासिकाचा स्वप जास्तीत जास्त व्हावा अशी मी अपेक्षा करतो. धन्यवाद.

सही/-

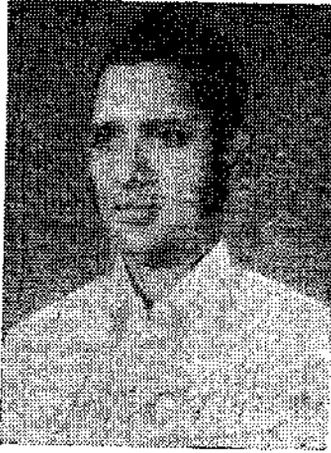
बी. एस. जोशी

(बाळासाहेब शंभूराव जोशी)

ना. डि. से. को-ऑप. बँक लि., नागपूर.

श्रीसाईबाबांच्या पंचधातूंच्या मूर्ति करणारे कारागिर
श्री. मनोहरपंत पितळे

● सदानंद चेंदवणकर

महासुंबईत विलेपारले या नावाचा एक विभाग आहे. सुंवापुरीत विविध कार्य करणारी अनेक थोर मोठी मंडळी या विभागात रहातात. अगदी पांश असा हा विभाग आहे. श्री साईबाबांचे अनेक भक्त याच विभागात राहतात. द्वारकामाईत प्रत्यक्ष श्री बाबांना समोर बसवून त्यांची छबी आपल्या कुशल कुंचल्याने चितारणारे श्री. शामराव जयकर हे विलेपारल्याचेच. त्यांचे चिरंजीव आज याच विभागात रहातात. बाबांची भक्तीपर पदे म्हणणारे कुशल गायक श्री. जयवंत कुलकर्णी पारल्यालाच रहातात, आणि बाबांची लोकप्रिय अशी पंचधातूंची सुंदर मूर्ति घडविणारे कसबी

श्री. मनोहरपंत पितळे

कारागिर श्री. मनोहर पितळे येथेच पिढीजात वास्तव्य करून आहेत. पारल्याला हनुमान मंदिराच्या शेवटच्या टोकाशी जिथे दत्तमंदिर आहे त्याच्या समोरच्याच परिसराला पितळेवाडी असे म्हणतात. ही वाडी या पितळे बंधूंचीच.

मूर्तिकार श्री. मनोहरपंत पितळे यांचा जन्म २६ ऑगस्ट १९३९ रोजी विलेपारले येथे झाला. त्यांच्या वडिलांचे नाव घनःशाम व आईचे सत्यभामा. श्री. घनःशाम हे त्यावेळच्या जी. आय. पी. रेल्वेत अध्वल कारकून पदावर होते. ते परम साईभक्त होते. १९५१ साली ते निवृत्तले. घनःशामपंतांचे वडील विष्णूपंत म्हणजे मनोहरपंतांचे आजोबा हे पण निष्ठावान साईभक्त. घनःशाम व विष्णूपंत या दोघांनीही श्री साईबाबांचे दर्शन घेतले होते. इतकेच नव्हे तर साईबाबांच्या हाताने मिळालेली उडी अजून ही त्यांच्या घरी एका बाटलीत अगदी व्यवस्थितपणे ठेवण्यात आलेली आहे. कधी काळीच ही बाटली उघडली जाते आणि मग किंचितशा उडीचा वापर केला जातो आणि आश्चर्य असे की त्या तेवढ्या टीचभर उडीचा सुपरिणाम दिसून

येतो. मनोहरपंत जन्मले तेव्हा त्यांच्या तोंडात किंचितशी या वाटलीतील उर्जा टाकण्यात आली होती. यामुळेच की काय त्यांनी चांगले बाळसे धरले. पुढे शिकण्याकडे त्यांचा कल वळला. मनोहरपंतांचे सारे शिक्षण अगदी प्राथमिकपासून ते बेट मॅट्रिकपर्यंत पार्ले टिळक विद्यालयात झाले. १९६० साली ते मॅट्रिकची परीक्षा उत्तीर्ण झाले. व इंग्रजपंथ ज्येष्ठतम शिक्षण घेऊन त्यांनी आपल्या व्यवसायात लक्ष घालण्यास सुरुवात केली. ब्रिटिश कॉन्ट्रॅक्टरचा आजचा त्यांचा व्यवसाय चांगलाच उर्जितावस्थेला आलेला आहे.

आपले वडील व आजोबा यांच्या साईभक्तीविषयी बोललाना श्री. मनोहरपंत सांगत होते - एकदा त्यांचे आजोबा विष्णूपंत शिर्डीस बाबांच्या दर्शनास गेले. जाताना त्यांनी बरोबर आंबे भेटीसाठी म्हणून नेले. बाबांनी त्या सर्व आंब्यांचा स्वीकार केला व मग तेच आंबे आपल्या सर्व भक्त मंडळींना वाटून टाकले. विष्णूपंत परत मुंबईस येताना त्यांच्या खिशात त्यावेळी १५ रु. होते. ते बाबांनी मागून घेतले. त्यांनी ते दिले. आणि आश्चर्य असे की शिरडी ते मुंबई पर्यंतच्या प्रवासात त्यांना कुणीही तिकीट-बद्दल विचारलेच नाही. अगदी अक्षरशः ते विना तिकीट आले. बाबांचा आशीर्वाद त्यांना लाभला होता म्हणूनच की काय त्यांना पुढे चांगला पैसा मिळत गेला. दरदार, बाडी इस्टेट त्यांनी पुढे केली व त्यांचीच परंपरा आज त्यांची नातवंडे चालवीत आहेत.

आपल्या ब्रिटिश कॉन्ट्रॅक्टरच्या व्यवसायाच्या जोडीलाच श्री. मनोहरपंत यांनी आपखीन एक छंद लावून घेतला आहे. तो छंद म्हणजे श्रीसाईसेवा. बाबांचे नाव घेतल्याशिवाय किंवा त्यांच्या तसविरीला बंदन केल्याशिवाय त्यांचा दैनंदिन कार्यक्रम सुरूच होत नाही. श्रीबाबांची पंचघातूची मूर्ति आपण तयार करावी व ती घरोघरी बावी या शुद्ध व पवित्र विचारसरणीने प्रेरित होऊन त्यांनी गेल्या वर्षापासून बाबांची शिखाखंडावर अखिष्ठित अशी पंचघातूची व सुबक अशी मूर्ति तयार करण्याचा उपक्रम सुरू केला. त्यांनी अशी तयार केलेली अगदी पहिली मूर्ति, श्रीसाईबाबा संस्थानचे कोर्ट रिसिन्हर श्री. का. सी. पाठकसाहेब, संस्थानच्या मुंबई कचेरीचे मुख्य अधिकारी श्री. आपटे साहेब व साईलीलाचे का. संपादक श्री. सदानंद चेंदवणकर यांना प्रत्यक्ष दाखविली व या मूर्तीत काही फेरफार, बदल हवा का अशी विचारपूस केली होती. पण बाबांची मूर्तिच इतकी हुबेहुब त्यांनी बनविली की त्यात कोणत्याही प्रकारचा बदल नको असूनच अभिप्राय त्यावेळी व्यक्त केला गेला. आपण तयार केलेली ही अगदी पहिली कलाकृती त्यांनी भक्तिभावाने शिरडीला नेली. तिथे समाधीपार्शी नेऊन बाबांचे आशिष त्यांनी मागितले. त्यावेळी त्यांच्या कुडुंबातली बहुतेक सर्व मंडळी तिथे हजर होती. या मूर्तीची आपल्या निवासस्थानी प्रतिष्ठापना, त्यांनी गुढीपाडव्याचे दिवशी समारंभपूर्वक केली; आणि मग त्यांनी पंचघातूच्या मूर्ती तयार करण्याचा उपक्रमच सुरू केला. तो इतका यशस्वी झाला की आज सर्वत्र भारतभर त्यांच्याकडे मूर्तीची मागणी

श्री. पितळे यांनी प्रति-
ष्ठापना केलेली पंचधा-
तुची अगदी पहिली मूर्ती
परम साईभक्त आहेत. श्री. पितळे यांना त्यांच्या कार्यात असेच सुयश लाभो ही प्रार्थना.

येत आहे. श्री. पितळे यांच्या मूर्तीचे वैशिष्ट्य म्हणजे त्यांची मूर्ती ताहानात ठेवून तिला सुवासिक अत्तराने किंवा पंचामृताने स्नान अभिषेक घालता येतो. तसेच मूर्तीला शिरपेच, मुकुट इ. अलंकार व फेटा किंवा इतर रंगीवेरंगी पोषाखाने मूर्ती अत्यंत शोभिवंत करता येते. बावांची ही मूर्ती ९ इंच उंच व ५ इंच रुंद व ४ किलो वजनाची अशी असून ती अत्यंत मनवृत्त व शोभिवंत अशी आहे. या मूर्तीच्या स्थापनेसाठी सुवक डिझाईनचे लाकडी देव्हारे पण त्यांनी तयार केले आहेत. बावांची मूर्ती ठेवण्यासाठी लाकडी पाट ते विनामूल्य मूर्तिसौव देतात. या मूर्तीला लहान मुलापासून मुद्दा फारसे जपावे लागत नाही. कारण ही मूर्तीअगदी अभंग अशी आहे. श्रीसाईची अशी नित्यसेवा श्री. मनोहरपंत करीत आहेत.

श्री. मनोहरपंतांचा विवाह १९७२ साली झाला. त्यांच्या सुशील व आतिथ्यशील पत्नी सौ. शैलाताई या पूर्वाश्रमीच्या नाईक घराण्यातल्या. त्या पूर्वी साईभक्त नव्हत्या. पण आता त्या संपूर्ण साईभक्त आहेत. अमोल व श्रद्धा अशी दोन अपत्ये त्यांना आहेत. त्यांचा छोटा अमोल तर कट्टर साईभक्त आहे त्याबद्दल त्याचे कौतुक करावे तितके थोडेच. श्री. मनोहरपंतांच्या मातोश्री पण परम साईभक्त आहेत. श्री. पितळे यांना त्यांच्या कार्यात असेच सुयश लाभो ही प्रार्थना.

साई भक्तांना सुवर्ण संधि

कित्येक साईभक्तांकडे श्रीबावांचे संबंधीचे अनेक कार्यक्रम दरइमेशा होत असतात. काहीजणाकडे श्रीसाई सच्चरित्राच्या पोथीचे पारायण केले जाते व संमातीच्या दिवशी आदर भावयुक्त भजन-पूजन केले जाते. अशा सुप्रसंगी सुप्रसिद्ध भावगीत गायक व श्रीसाईभक्त श्री. श्रीराम सातडेंकर हे साईबावांच्या विविध गीतांचा श्रवणीय कार्यक्रम फक्त भक्तांना विनामूल्य देऊ इच्छितात याप्रसंगी त्यांच्या समोर जी दक्षिणामेट जमेल ती सर्वच्या सर्व ते श्रीसाईबाबा संस्थान शिर्डीला देणार आहेत. तरी सर्व साईभक्तांनी या अमूल्य संधीचा फायदा जरूर घ्यावा. गायक श्री. सातडेंकर यांचा पत्ता—

श्री. श्रीराम विष्णू सातडेंकर,

“विजित निवास”, (दुसरा मजला) आर. एम्. भट हायस्कूल-
जवळ, गोखले सोसायटी क्रॉस लेन, परळ, मुंबई १२

शिरडी-वृत्त-माहे ऑगस्ट सन १९७६

या महिन्यात श्रावण आल्याकारणाने श्रीच्या दर्शनासाठी भाविक साईभक्तांची गर्दी बरीच होती. आजूबाजूच्या नद्यांना पूर आल्यामुळे बाहूतूक विस्कळीत झाली होती त्यामुळे रेल्वेमार्गाने बाहेर गावचे भक्तांना यावे लागले. सत्यनारायण पूजाही त्याच झाल्या. काही कलाकारानी श्रीच्यापुढे हजेरी दिली ती खालीलप्रमाणे:—

कीर्तन : (१) संस्थानगवई काव्यतीर्थ श्री. ग. वि. जोशीशास्त्री यांची कीर्तने नेहमीप्रमाणे एकादशी व महत्वाचे दिवशी झाली. (२) विश्वनाथबुवा आळतेकर यांचे कीर्तन. (मिर्वाडी) (३) ह. भ. प. लक्ष्मणबुवा वाघचौरे यांचे कीर्तन (शिरडी).

प्रवचन : (१) ह. भ. प. निवृत्तिराव पाटील गोंदकर यांचे प्रवचन (शिरडी) (२) ह. भ. प. जगन्नाथबुवा वाघचौरे यांचे प्रवचन (शिरडी) (३) ह. भ. प. दादासाहेब वकरे, गुरुकुंज आश्रम अमरावती यांचे प्रवचन.

भजन, वादन, गायननृत्य : (१) ह. भ. प. गंगागिरी महाराज भजनमंडळी वैजापूर. (२) कु. विजया खडीकर इन्दोर. (३) ह. भ. प. बाळासाहेब मावळदकर पुणे. (४) सौ. रोहिणी फडकर नाशिक. (५) श्री. शिवार्जा तु. धुमाळ मुंबई. (६) श्री. मधुकर तु. धुमाळ मुंबई. (७) श्री. चंद्रकान्त आ. मोरे मुंबई. (८) श्री. सोनबा शा. वाडेकर शिरडी. (९) सौ. सीतालक्ष्मी अच्यर पुणे. (१०) ह. भ. प. हनुमान प्रासादिक भजनी मंडळ खेड पुणे.

स्वराज्य प्राप्तीदिन : १५ ऑगस्ट रोजी श्रीसाईबाबा संस्थान शिर्डीतर्फे रीतीरुत मा. श्री. का. सी. पाठकसाहेब यांचे शुभहस्ते ध्वजवंदन कार्यक्रम श्रीसाईबाबांचे संदिपावरील कळसाजवळ झाला. कार्यक्रमास संस्थान नोकरवर्ग, श्रीसाईनाथ हायस्कूल वैद्यपथक, शिक्षकवर्ग, होमगार्ड पथक, विद्यार्थी, विद्यार्थिनी प्रतिष्ठित पाहुणे मंडळी उपस्थित होती. त्यांना चहापान देण्यात आले.

मालनीयांच्या भेटी :—

(१) मा. श्री. एस. एम. मराठे, चेअरमन, ब्युरो ऑफ इन्डस्ट्रीयल कॉन्ट्रॉल अँड प्राईसेस न्यु दिल्ली

(२) मा. श्री. वसंतदादा पाटील, अध्यक्ष अखिल भारतीय साखरनियोजन मंडळ, महाराष्ट्र

(३) मा. श्री. शंकरराव मोहिते पाटील, अध्यक्ष, राज्य साखर कारखाना, महाराष्ट्र

(४) मा. श्री. शामकान्त मोहिनी आयुक्त महसूल विभाग पुणे.

(५) मा. श्री. वसंतराव द्रविड माजी जिल्हाधिकारी अ. नगर.

(६) मा. श्री. विजयसिंग ठाकूर, जिल्हाधिकारी अ. नगर.

(७) मा. श्री. मुल्योपाध्याय, कोकण डेव्हलपमेंट कॉर्पोरेशन मुंबई.

(८) मा. श्री. मिश्रा, चेअरमन, इलेक्ट्रीसिटी बोर्ड महाराष्ट्र.

(९) मा. श्री. एन. जे. मखीजानी, सिटी सिव्हील अँड सेशन जज्ज मुंबई

(१०) मा. श्री. ए. एन. बटव्याल रेव्हेन्यू सेक्रेटरी महाराष्ट्र.

साअी-ध्यान-गान

(चाल-इत्त दिनेर देवत माझेप्रमाणे)

भक्तदेव श्रीबाबा साअी

भक्तांकाे धांवत येअी ॥९॥

१

डोअी दुपेटा, अंगी कुडतें,

स्वच्छ लुंगी ती कटीं शोभते,

रूप सावळें शांत सुमंगल

शुभ आशिर्वच शरणागति देअी ॥१॥

२

व्याधिग्रस्त, दुःखी, भक्त पुत्रि न कि,

कुणि भावार्थी साअिपदि आसक्त,

प्रेम आगळे, चिंतामुक्त करी,

सर्व जनांना पवित्र उदि देअी ॥२॥

३

देखुनि सोज्ज्वळ रूप साअिचें,

मन आनंदे नाचु लागतें,

देहभानही हरपुनि जातें,

जपता साअी साअी ॥३॥

- सदाशिव विठ्ठल गर्दें
६७, शिवाजी पार्क, दादर २८.

साई महिमा

साईनामका महिमा न्यारा । साई तो है सबका प्यारा ॥९॥

साईनाममें गजबकी शक्ती

साई तो है निर्मल भक्ती

ब्रह्मा विष्णू महेश की सिद्धी

साईनाम लेकर हो भाई पाओ तुम मुक्ती

भवसागर की नैया भी तो साईसे तरती

ऐसा तो है साई, सबका दुलारा ।

पावन होवे उसका जीवन जो साईका प्यारा ॥

- सौ. प्रतिमा अशोक नागवेकर

वेस्ट क्वार्टर्स, ए/५

चडाळा वस डेपोजवळ, मुंबई ३१.

पावन शिरडी

पावन शिरडी ! पावन शिरडी !!
भक्ति फुलांची ही तर परडी !
सुवास फुलांचा हथे दरबळतो
पुकदांच जो भक्त हुंगितो
भक्तीचा आनंद मिळे त्या घडी घडी !
दूर दुःखाचा होई गळका
भवभारही होई हळका
सहजचि पडे जिवाची परमार्थावर उडी !
कुविचारांची गटार गंगा
स्पर्श न करि ती कधीच अंगा
नित्य वाहे ज्ञानसरिता भरूनिया तुथडी !
प्रभू साईंचे दर्शन घेता
नाम मुखाने जपता जपता
मिळुनि मुक्ति पावन होत अपुली मानव कुडी !

- दत्ताराम आ. बारस्कर
१६ संतसेना महाराज मार्ग
खो. नं. ३४, ५ वा माळा,
गिरगाव-मुंबई ४००००४

साईमाऊली

साई माऊली भगवती शारदे
नमोस्तुते नमोस्तुते
तुझ्या चरणो कमले फुलती
सहवासे ही हृदये विकसती
भाव अंतरीचे श्रेष्ठ प्रसवती
ॐ कारे नादे मरळा
जीव कळीला रंगे रंगळा
ब्रह्मानंदे मान हरपळा
साई नामे जीव अमृत प्याळा.

- सौ. कलावती वसंतराव चव्हाण
बी/६ अंबाबाई मिली निवास
सेनापती बापट मार्ग, दादर मुंबई-२८.

एक आस

संत साईंनाथा, शिर्डीच्या समर्थी, तुजसो प्रार्थिता, दोष जाती	१
मागणे माझे रे तुजसी एक रे धरी तूं पोटी रे बालकाशी	२
नको देवा द्वेष आणिक किदमीष नसावा तो शेष हेचि मागे	३
रहावे माझेचि मन हे सारेचि अंती ते पायाशी तुझ्या वारे	४
माझे रे मागणे तुझ्यापायी येणे अन्य नसे जाणे मजलगी	५
सांभाळनि ध्यावे सांभाळनि न्यावे वरदान द्यावे बंडूशी वा	६
चरणी तुझिया आस गुरुराया नाम ते सुखी या येवो देवा	७
हीच ती प्रार्थना तुझ्या वा चरणा करुनी गर्जना थाही तुज	८

आर. बी. जोशी

सेंट्रल स्कूलजवळ, एअरफोर्स एरिया पुणे ३२.

श्री गीतसाईं

३१

निवडक "साईंगीतायन"
(गीत तिसरे)

[या तिसऱ्या गीतात मोक्षाच्या वाटेवरील त्या दिव्य वैकुण्ठपुरी शिरडीचे दर्शन घेऊया. या प्रेमयात्रेत आपण ज्ञानाची सीमा ओलांडून मुक्तीच्या प्रदेशात पाऊल टाकणार आहोत. ती पहा शिरडी आली! श्रीबाबांची दिव्य दारकापुरी इथला कण न कण श्रीबाबांच्या स्मृतीने भरलेला आहे. चरित्रचमत्कार लीलांनी रंगला आहे. अमृत वचननांच्या सौगंधाने परिमळला आहे.]

शिरडी वैकुण्ठपुरी ! साईंभू श्याम !
ही यात्रा दिव्याची हेच चारी धाम ॥ ४ ॥
ही काशी रामेश्वर
भक्तिपेठ पंढरपुर
संसारी या असार हाच श्रमविराम ॥ १ ॥
खंडोबा सन्मुखसे
अजुन फकिररूप दिसे
अवतरले येथ प्रथम भक्त पूर्ण काम ॥ २ ॥
अजुन तपाच्या रूपसै
निंब मधुरता बरसे
परिमळते धूपासह श्रीगुरुचे नाम ॥ ३ ॥
येथ समाधी मंथुनी
अजुन उंटे करुणाध्वनि
तुडाविते ये जडसीमा चेतना असीम ! ॥ ४ ॥
द्वारकैत नटनागर
चक्रपाणि श्रीगिरिधर
येथ भू चरणावर लाख हे प्रमाण ॥ ५ ॥
हे मंगल क्षेत्र परम
हे अखंड प्रेमधाम
गोदावरि तीरातुन झरे दिव्य प्रेम ॥ ६ ॥
ही यात्रा दिव्याची
ही सीमा ज्ञानाची
मोक्षाचा पंथराज, हे शरण्य धाम ॥ ७ ॥

—चकोर आजगांवकर

“ विसरू कशी मी श्रीबाबाला ”

ज्या नामस्मरणे उद्धार झाला । मनोविकार समूळ नष्ट झाला ।
साक्ष.त् परमात्मा मज भेटला । विसरू कशी मी श्रीबाबाला ॥ १ ॥
सुमार्ग ज्याने मजला दाविला । उदी प्रभावे अम निवाला ।
तो दीन कैवारी शिर्डीस उदेला । विसरू कशी मी श्री बाबाला ॥ २ ॥
चराचर व्यापकता जयाची । अखंड भेटी मजला तयाची ।
शिर्डीस ज्याचा रहिवास झाला । विसरू कशी मी श्री बाबाला ॥ ३ ॥
जो सर्वदा गुप्त जनात वागे । आपुल्या भक्ता निजबोध सांगे ।
भाव भक्तिचा राहि भुकेला । विसरू कशी मी श्री बाबाला ॥ ४ ॥
अनंत माझे अपराध कोटी । शून्य मानूनी घातले सर्व पोटी ।
मज उद्धारिता अंती जो श्रमला । विसरू कशी मी श्री बाबाला ॥ ५ ॥
नाही मज करवी पूजन झाले । तथापि तेणे मज उद्धारिले ।
आता तरी प्राण आर्पिन त्याला । विसरू कशी मी श्री बाबाला ॥ ६ ॥
माझा अहंभाव वसे जो शरिरी । तथापि तो सद्गुरु त्याते अंगिकारी ।
नाही मनी भेदभाव ज्याला । विसरू कशी मी श्री बाबाला ॥ ७ ॥
आता कसे हे उपकार फेडू ? हा देह ओवाळुनी दूर सोडू ।
मी एकनिष्ठे प्रणिपात केला । विसरू कशी मी श्री बाबाला ॥ ८ ॥

कु. शालिनी सदाशिव देशपांडे,
११ रामदास कॉलनी,
जिल्हापेठ, जळगाव.

आलो तुझिया द्वारा

आहे निरंतर - बाबा तुझी ओढी ।
 नाम तुझे गोड - साई नाथा ॥ १ ॥
 दुःखी भक्त - भजी लागे ।
 तोच साई बाबा - म्हणविला ॥ २ ॥
 उतरता शिर्डी - पाहू डोळा ।
 नयन रम्य - पवित्र हे ठिकाण ॥ ३ ॥
 दिसता शिखर - कळा कुसरीचे ।
 भाव अंतरीचे - उभारले ॥ ४ ॥
 पाहिला लिंब वृक्ष - माउलीचा ।
 उदी जळी - जाली भावनेचा ॥
 मंदिर हे सुंदर - साईचे स्थान ।
 येतीं भक्त येथे - नाही जातपात ॥ ५ ॥
 नाही तेथे वर - नाही तुजा भाव ।
 निर्मिले हे स्थान - ऋणासाठी बावा ॥
 असुल्य हा ठेवा - आम्हा साठी ॥ ६ ॥
 तुझीच सुमने - वाहतो तुलाच ।
 चाले भैवेद्य गलेफ - तुला सुद्धा ॥
 अहंकारी मन - होई कधी शुद्ध ।
 असाचि निर्बुद्ध - कुठवरी ॥ ७ ॥
 स्वीकारले तुज - मानियले पूज्य ।
 स्वागतास सज्ज - साईच्या ॥
 अचपळ मन - आवरू मी कसा ।
 हातीं दग जसा - आवळावा ॥ ८ ॥
 नाही ओळखीले - वृक्ष मी रूप ।
 मन हे द्राड - मानसाचे ॥
 म्हणोनिया आज - आलो तुझ्या द्वारा ।
 साई नाथा उद्धरी - देवा मज ॥ ९ ॥

राम आसेकर,
 एम. सी. इन्स्पेक्टर,
 जिऱ्हा निरीक्षक भूमि अमिलेख उस्मानाबाद.

ओवी गाईन साईनाथा

पहिली माझी ओवी गाईन साईनाथा ।

सुकतील साऱ्या व्यथा संसाराच्या ॥ १ ॥

दुसरी माझी ओवी दोन्ही कर जोडून ।

सोनियाच्या कळसाला करिते वंदन ॥ २ ॥

तिसरी माझी ओवी जाईन शिरडीक्षेत्रीं ।

पाहीन तुझी मूर्ति साईदेवा ॥ ३ ॥

चवथी माझी ओवी चारी दिशा उजळल्या ।

निंन वृक्षाखालीं उभा साईदेव ॥ ४ ॥

पांचवी माझी ओवी पाणी ओती पणत्यांत ।

तेलाविण दिवे जळतां सारी रात ॥ ५ ॥

सहावी माझी ओवी षड्रिपूंचा व्हावा नाश ।

धुनी जळते रात्रंदील मशिदीमध्ये ॥ ६ ॥

सातथी माझी ओवी गहूं घेऊनी सुपांत ।

दळती दळण कराया रोगाचे निवारण ॥ ७ ॥

आठवी माझी ओवी येतसे आठवण ।

डोई घेऊनी पाटी हिंडसी रानोवन ।

शोधुनी देवराया घालसी भाकर ।

बाईजाबाई तुझा कसा पडेल विसर ॥ ८ ॥

नववी माझी ओवी नऊ रूपये दिधले ।

नवविधा भक्तिचे गुज लक्ष्मीला सांगितले ।

साईमाजलीनें लक्ष्मीला सांगितले ॥ ९ ॥

— सौ. सुशीलाबाई हजारे

मालेगांव कॅम्प, मु. पो. मालेगांव, जि. नाशिक

“ जीव शिर्डीत रमला ”

५१

झाळे उल्हासित चित्त
रंग रंगले भजनी
आले पावित्र्य भरून
सूर्य आकाशी मध्यान्ही

सूर्य आकाशी माध्यान्ही
दृष्टी आगळी अंतरी
साईं कृपेचा भुकेला
जीव भजनी लागला

जीव भजनी लागला
जीव जीवाला जडला
साईंकृपेची लीला
जीव शिर्डीत रमला

के. एस. देशमुख
२३ स्वानंद सोसायटी,
मु. पो. वसमतनगर, जि. परभणी

शिर्डी माझे माहेर

शिर्डी हेच माझे माहेर । साईं बाबा माझा आधार
श्री सद्गुरु साईंबाबा । हेच माझे मायबाप ॥
ह्यांचे बाबोनि मज नाही कोणी । कलियुगात घेतला अवतार
कैसा अवतार नाही हितें कळत । साक्षात् आहेत ईश्वर ॥
जग झाले आंधळे । त्याची नाही अनुभव ॥
भक्तीचा करावा भार । तेव्हा कळेल सार ॥
एसी माऊली नाही मिळणार । करा साधना जन्मभर ॥
‘कमल’ म्हणे साईं माऊली । करा भक्तांवरी साऊली ॥

सौ. कमल रघुनाथ सांडभोर
५७० दत्तवाडी, पुणे-३०

“पूर्व पुण्य....”

विष पचविलें
शिव शंकरा ने
श्रीराम जपाने मनोमनीं...

कलियुगीं ध्यावे
नाम सत्यसाईं
निविष ते होईं भवदुःख...

सत्य चिरंतन
असतां निर्गुण
झालासे सगुण दीनासाठी...

चर्मचक्षू पाही
साक्षात् चिन्मय
रूप निरामय सत्यदेव...

कर्णरंभ घेती
अमृताचे बोल
लाभ अनमोल सत्यवाणी...

जातो अहंभाव
पदीं लीन माथा
प्रभो साईनाथा कृपा असो...

पूर्व पुण्य फळ
चित्तीं साईं ध्यान
घडावे दर्शन एकवेळा...

वेहा इशस्पर्श
जन्म उद्धरिला
भक्तिभाव अर्पिला साईंसत्य...

—शशिकला साळगांवकर
मुक्तानिवास, १५५ ब,
नवी पेठ, सोलापूर

शिरडी नंदनवन

[क्वाति अकुर]

शिरडी क्षेत्र हे, क्षेत्र अतिपावन	
गोदातीरीसॅं दुजे नंदनवन	॥१॥
इथे खेळला, खेळला श्रीगिरीधारी	
साईनामे निमैल तरुखाली	॥२॥
सैसे तेवळे, सेवळे दिप अगणित	
तेलाविण जळाने जाण	॥३॥
इथे दाविले, दाविले श्रीरामरूप	
असे अथोद्धेचे रूप	॥४॥
इथे प्रकटले, प्रकटले पंढरीनाथ	
पावन पंढरपूर भक्तांस	॥५॥
चळा जाऊया, जाऊया दोन क्षण	
वेचू जीवनी अमृतकण	॥६॥
दर्शन घेऊया, घेऊया बाबांचे	
उजळेल भाग्य सुनयनांचे	॥७॥
जाऊ शरण, शरण साईरार्थाना	
रसआनंदे रोमांचित ममकाथा	॥८॥
जपू नाम ते, नाम अतिमधुर	
कृपाहस्त राहिल आमुचेवर	॥९॥
अपू सुमने ही, सुमने दोही करानी	
संपत्तिप्रकाश प्रकटे संसारभुवनी	॥१०॥
बाहू अवघे, अवघे जीवन प्रभुचरणी	
सौख्यनिश्चर खळाळेल द्वारी	॥११॥

श्रीधर सिद्धेश्वर प्रभुणे

१७८, यादोगोपाळ पेठ, सातारा

सद्गुरु श्रीसाईनाथाचा धावा

येई लौकरी बा गुरुवर्या ॥ धाव साईराथा ॥
भव सागर संसारी ॥ बुडतो मी सर्व परिने स्वामी ॥
कामक्रोधादिक टपले हे ॥ प्रासाथा मज पाही ॥
शक्ती नसे मज आतां ॥ सांगाथा तुज पायी
येई लौकरी बा गु० ॥४०१॥

येवूनि नर देही मी कांही ॥ निजहीत केले नाहि ॥
बाल्य अवस्था ॥ क्रीडेस घालविली गुरुनाथा ॥
यौवनं मज भरि ॥ बहुमत नं कळे युक्ता युक्त ॥
रात्रिदिन झटली गुरुवर्या ॥ विषय सुख सेवां या ॥
येई लौकरी बा गुरु ॥४०२॥

छळलो बहुसंता भगवंता ॥ अंतरी पडली अहंता ॥
पडता कानी ती ईशकथा ॥ शुळ उठे मम माथा ॥
अज्ञान अंध झालो ॥ इहपरी सौरया मुकलो ॥
आली घोर जरा प्रासाथा जन्मोनी झालो बाया
येई लौकरी बा गुरु ॥ ४०३॥

अधमाधम मी मोठा । महापापी मजवरी करुणा ओवी ॥
तुजयिण कोणाचा करू धावः न करी माझा हेवा ॥
पतित सी तारक हे ॥ ब्रीद असे तुझे हे गुरुवर्या ॥
साईनाथा मजलावी तव पाथा ॥ वे पदरो राजाया ॥
येई लौकरी बा गुरु ॥ ४०४॥

एन. आर. देशपांडे

पो. येळारेड्डी,

जि. निजामाबाद, आंध्र प्रदेश

श्रीसाईलीला—

लेखक-कवी स्नेहसंमेलन-तिसरे-१९७७

येत्या जानेवारीत शिरडी येथे थाटात साजरे होणार. विशेष माहिती
श्रीसाईलीलेच्या पुढील अंकी.

शिर्डीतील कर्मचारीवर्गाची पारायणे

यंदाचे श्रावणमासानिमित्त श्रीसाईबाबा संस्थान शिर्डी येथील कर्मचारी
वर्गाने “ शांती निवास ” इमारतीमध्ये मे० रिसिड्व्हर साहेब यांचे परवानगीने
दि० २९/७/७६ ते १६/८/७६ पर्यंत खालीप्रमाणे पारायणे केली व दि. १६/८/७६
रोजी “ महासत्यनारायण पूजा ” करून त्याची सांगता केली.

(१) श्रीसाई सच्चरित्र	१५
(२) श्रीगुरुलीलामृत	३
(३) श्रीगुरुचरित्र	७
(४) श्रीगजानन विजय	११
(५) श्रीशिवलीलामृत	३
(६) श्रीएकनाथी भागवत	१
(७) श्रीज्ञानेश्वरी	१

४१

अशी एकूण एककेवाळीस पारायणे केली आहेत. सदर कार्यक्रमात सर्व
संस्थान नोकरांनी भाग घेतला होता. सदरचा कार्यक्रम यशस्वीरित्या पार पडण्या-
करिता संस्थानचे बरिष्ठ अधिकारी यांनी वेळोवेळी मार्गदर्शन केले आहे.

सदर कार्यक्रमाचे समाप्तीचे वेळी एका साईभक्ताने “ एकटी ” हा
चित्रपट दाखविला व कार्यक्रमाला शेमा आणली.

श्रीसाईबाबा पुण्यतिथी महोत्सव

दरवर्षीप्रमाणे श्रीसाईबाबांचा ५८ वा पुण्यतिथी महोत्सव श्री क्षेत्र शिर्डी येथे
सा शुक्रवार ता. १ ऑक्टोबर पासून सुरू होईल व सोमवार ता. ४ ऑक्टोबर रोजी
सुवाची समाप्ती होईल. सर्व साईभक्तांनी उत्सव प्रसंगी हजर राहून सर्व प्रकारचे
पूर्ण सहकार्य द्यावे अशी विनंती आहे.

ग्रंथभेटीचा स्वीकार

श्रीसाई महिमामृत

[लेखक - प्रकाशक - श्री. मधुकर मीनाशंकर देशपांडे, ३३ कसबा पेठ, पुणे ११
पृष्ठे १०८, किंमत पाच रुपये.]

पुण्यातील एक मेहनती लेखक व पत्रकार श्री. मधुकरराव देशपांडे यांनी हे पुस्तक लिहिले आहे. श्रीबाबांचे ओवीबद्ध असे चरित्र लिहिण्याचा संकल्प त्यांनी चौदा वर्षांपूर्वी केला होता तो या सुंदर वाचनीय पोथीमुळे पूर्ण झाला आहे. चिकाटीने त्यांनी हे कार्य केले याबद्दल ते खरोखरीच कौतुकास पात्र आहेत. या ओवीबद्ध चरित्रास चांदभाई व बाबा यांच्या शिर्डी भेटीपासून सुरुवात करण्यात आली असून शिर्डीतील बाबांच्या सर्व त्या ठळक घटनांच्या सुटसुटीत अशा ओव्या गुंफण्यात आल्या आहेत. त्यामुळे हे महिमामृत वाचनीय व श्रवणीय असेच आहे. या ग्रंथाचे वाचक केव्यामुळे स्वतः लेखकाच्या अनेक विवंचना वक्षरशः नाहिशा झाल्या. तशा इतर साईभक्तांच्या पण होवोत व त्या दूर करण्यासाठी साईभक्तांनी हा अपूर्व असा ग्रंथ निदान एकदा तरी पठण करून संग्रही वाळगावा अशी शिफारस आम्ही करतो.

X X X

गाडगे बाबा

[लेखक : प्रबोधनकार केशव सीताराम ठाकरे, प्रकाशक : श्रीगाडगे महाराज मिशन, नाशिक, किंमत दहा रुपये : पाने ११०]

संत श्रीगाडगे महाराज यांच्या जन्मशाब्दि वर्षानिमित्त महोत्सव महाराष्ट्रात सर्वत्र शासकीय पातळीवरून साजरा करण्यात येत आहे. यानिमित्त श्रीगाडगेबाबांच्या चरित्राची ही रंगीन, सुंदर सचित्र आवृत्ती प्रकाशित करण्यात आली असून तिचा प्रकाशन समारंभ भारताचे परराष्ट्र मंत्री ना. यशवंतरावजी चव्हाण यांचे शुभहस्ते नुकताच झाला. या पुस्तकात श्रीगाडगेबाबांच्या जीवनकार्याविषयी संपूर्ण माहिती असून टिकटिकाणी प्रसंगोचित दुर्मिळ छायाचित्रेही आहेत. त्याप्रमाणे पुस्तकात श्रीबाबांच्या सामाजिक कार्याचा विस्तार; व त्यांच्या जीवनातील प्रमुख घटना व गाडगे-महाराज मिशनची विविध कार्ये यांचीही संग्राह्य माहिती दिली आहे. बाबांचे अंतिम दर्शनाचे व त्यांच्या अंगठ्याचा ठसा ही चित्रे भाविकांना निश्चित संग्राह्य घाटतील. सुखपृष्ठावरील सुप्रसिद्ध स्वंगचित्रकार श्री. वाळासाहेब ठाकरे यांनी चितारलेले गाडगेमहाराजांचे दुरंगी पूर्णांकित चित्र अप्रतिम अन् मोहक आहे.

माधुकरी

[प्रकाशक - श्री. गुणवंतराव बाजीराव चराटे, श्री गाडगेबाबा प्रकाशन समिती
६, त्रिभुवन रोड विद्यार्थी भुवन, मुं. ४००००४, किं. १-२५, पृष्ठे ४०]

ज्यांनी आपली सुमारे ४८ वर्षे जनताजनार्दनाच्या सेवेत घालविली, असे शोर
निष्काम पुण्यशील श्रीसंत गाडगे महाराज यांच्या जीवनापासून स्फूर्ति घेऊन महारा-
ष्ट्रातील अनेक कवि महाशयांनी आपल्या भावमधुर व ओजस्वी लेखणीने गीतरुपी
“माधुकरी” श्रीबाबांना आनंदाने अर्पण केली. “माधुकरी” हा त्यातीलच निवडक
गीतांचा संपादित संग्रह प्रकाशन समितीने जन्मशताब्दि वर्षात प्रकाशित केलेला आहे.
हे खरोखरच अभिमानास्पद आहे. ह्या छोटेखानी पुस्तकात श्री गाडगेबाबांची गौरवपर
गीते, कविता, भजने, अभंग तसेच बाबांचे बोल, संदेश, शायरी, बाबांचा अमूल्य
संदेश, विविधतर प्रादेशिक नावे इ. इ. ची संग्रह्य जोड आहे. मुखपृष्ठावर श्रीबाबांचे
गीत चित्र आहे.

मुखपृष्ठावरील छायाचित्रासंबंधी

या अंकावर छापलेले श्रीसाईबाबांचे अगदी दुर्मिळ व प्रथमच छापत असलेले
असे चित्र इंदूरहून साईसेवक श्री. गजानन कृष्णराव उर्फ बापूसाहेब निरखे, त्रिमूर्ती
सेवा सर्विस, १५ नंदलालपुरा इंदूर यांनी आम्हांस प्रत्यक्ष मेट्रन मेटीदाखल दिलेले
आहे. बाबा हयात असतांना द्वारकामार्हट टिपलेले हे चित्र इंदूरचे एक सत्पुरुष श्री
रमालबाले बाबा हरसिद्धी मंदिराचे जवळ यांचेजवळ पिवळट जुनाट अवस्थेत होते.
श्री रमालबाले बाबा यांच्या दर्शनास गेलेल्या श्री. धोंडो विनायक पाठक, १७ गोधा
कोलनी इंदूर यांनी ते मिळवून इंदूरचे एक नामवंत छायाचित्रकार श्री. बाळ पंडित,
महात्मा गांधी मार्ग यांचेकडून मोठ्या मेहनतीने सुस्थितीत आणले. श्री. पाठक यांनी
ते छायाचित्र आपले स्नेही श्री. उपासनी यांना दिले व उपासनींनी ते १९६५ साली
आपले स्नेही श्री. बापूसाहेब निरखे यांना दिले व श्री. बापूसाहेबांना काय करंट
लागला कुणास ठाऊक ते आमचे मेटीसाठी तडक शिर्डीस गेले पण तिथे आम्ही
पेठलो नाही म्हणून मुंबईस आम्ही भेट घेऊन हे चित्र श्रीसाईलीलेवर छापून त्याच्या
प्रती निदान भक्तांना द्या अशी विनंती केली व त्यानुसार हे चित्र प्रसिद्ध करित आहोत.

—का. संपादक

श्रीसाईलीला- बहारदार दिवाळी अंक

● श्रीसाई भक्तांच्या विविध साई अनुभवांनी भरगच्च असा सुमारे शंभर पानांचा खास अंक ऐन दिपावलीत वाचकांच्या भेटीस येत आहे.

● गतवर्षीच्या दिवाळी अंकाची भक्तांनी खूप लांबून लांबून पत्रे पाठवून मागणी केली पण आम्ही एकाचही मागणी पुरवू शकलो नाही कारण अंक प्रसिद्ध झाला आणि काय आश्चर्य ! लगेच तो हातोहात संपला.

● वर्गणीदारांना हा अंक नेहमीच्याच वर्गणीत मिळेल इतरांनी दीड सप्या (ट. खर्चासह) म. ऑ. ने सुंबई कार्यालयात पाठवून आपला अंक राखून ठेवावा. म. ऑ. कूपनमध्ये साईलीला 'दिवाळी अंकासाठी' असे लिहून संपूर्ण नाव, पत्ता जरूर लिहावा.

● या खास अंकात कविता अजिबात प्रसिद्ध केल्या जाणार नाहीत.

● मुखपृष्ठावर श्रीसाईबाबांचे बहुरंगी संग्राह्य मोहक चित्र.

—: या खास अंकाचे मानकरी :-

(१) स्वामी संजयानंद, हिमालय	(१२) कु. पुष्पलता मोहरे, विलासपूर
(२) श्री. अ. ज. चितांबर, अहमदनगर	(१३) सौ. उषा कर्णिक, अहमदाबाद
(३) प्रा. ए. एम. अमीनगड, गुळुंबे	(१४) सौ. कमल सांडभोर, पुणे
(४) प्रा. र. श्री. पुजारी, पुणे	(१५) श्री. वाळाराम पवार, सुंबई
(५) डॉ. अनिल जायसवाल, नागपूर	(१६) श्री. रमेश डी. चव्हाण, धुळे
(६) श्री. मधुकर भीमाशंकर देशपांडे, पुणे	(१७) श्री. अंबाजीराव सरोदे, दादर
(७) डॉ. श्या. शं. तेंडुलकर, पुणे	(१८) सौ. अहिल्या उपरकर, माजगाव
(८) श्री. दामोदरपंत खडके, चेंबूर	(१९) श्री. बापूसाहेब निरखे, इंदूर
(९) श्री. चंद्रकांत सामंत, सुंबई	(२०) श्री. के. रा. धालगावकर
(१०) श्री. डी. बी. पोतनीस, पिंपरी	(२१) श्री. काशिनाथ लक्केवार, -इ. इ.
(११) श्री. सूर्यकांत गर्जे, पुणे	

श्रीसाईबाबा संस्थान शिरडीची प्रकाशने

श्रीसाईबाबा संस्थान शिरडी यांच्या प्रकाशनांच्या किंमती

	रु. पै.
(१) श्रीसाई सच्चरित्र, (मराठी)	१५-००
(२) श्रीसाई सच्चरित्र, (इंग्रजी)	६-२५
(३) श्रीसाई सच्चरित्र, (गुजराती)	६-५०
(४) श्रीसाई सच्चरित्र, (हिन्दी)	७-२५
(५) श्रीसाई सच्चरित्र, (कानडी)	४-२५
(६) श्रीसाई सच्चरित्र, (सिंधी)	१०-००
(७) गुजराती पोथी (शरणानंद)	५-५०
(८) श्रीसाईनाथ स्तवनमंजिरी व सुमनांजलि, (मराठी)	०-२०
(९) श्रीसाईनाथ स्तवनमंजिरी व सुमनांजलि, (गुजराती)	०-३०
(१०) दासगणकृत ४ अध्याय, (मराठी)	०-२५
(११) सगुणोपासना, (मराठी)	०-२५
(१२) सगुणोपासना, (गुजराती)	०-२०
(१३) श्रीप्रधानकृत चरित्र, (इंग्रजी)	२-००
(१४) साईलीलामृत, (मराठी)	४-७५
(१५) सचित्र साईबाबा, (चित्रमय संग्रह)	२-००
(१६) साईबाबा अवतारकार्य, (अ. य. घोड)	२-५०
(१७) शिडीचे श्रीसाईबाबा, (के. म. गव्हाणकर)	५-००
(१८) शिडी दर्शन (६६ चित्रांचा संग्रह)	२-००
(१९) मुलांचे साईबाबा, (मराठी)	०-७५
(२०) मुलांचे साईबाबा, (गुजराती)	१-००
(२१) चिल्ड्रेन्स साईबाबा, (इंग्रजी)	१-२५
(२२) मुलांचे साईबाबा, (तेलगु)	१-५०
(२३) साई कर्तनमाला, (मराठी)	२-२५
(२४) साई दी सुपरमन, ले. स्वामी साई शरणानंद, (इंग्रजी)	३-२५
(२५) श्रीसाई रुद्राध्याय, (मराठी)	०-०५
(२६) श्रीसाई गीतांजली, (मराठी)	०-०५
(२७) गाईड टु शिडी, (इंग्रजी)	०-१०
(२८) श्रीसाईलीला, अधिकृत मासिक मुखपत्र, (मराठी व इंग्रजी)	
वार्षिक वर्गणी,	६-००
प्रत्येक प्रत	०-६०

साईबाबा धर्मार्थ दवाखाना
(होमिओपाथिक)

सर्व धर्मियांकरिता खुले

कृपया या संधीचा जरूर लाभ घ्यावा.

वेळ : रोज सकाळी ११ ते १
सायंकाळी ४.३० ते ६.३०

रविवार व काही विशिष्ट सुट्टीचे दिवस सोडून

आकार : दर दिवसास २५ पैसे

नवीन पेशंटसाठी ५० पैसे नोंदणी फी आकारली जाईल.

स्त्रियांसाठी खास स्त्री डॉक्टरांची सोय

साईबाबा धर्मार्थ दवाखाना
(शामदासानी फाँडेशन)

नवजीवन हौसिंग सोसायटी,
ब्लॉक नं. ३, रुम १०४,
लॅमिंग्टन रोड, मुंबई ४००००८

मुद्रक : पांडुरंग मोरे, बॉम्बे नॅशनल प्रिंटर्स प्रा. लि.

४२, जी. डी. आविकर रोड, वडाळा, मुंबई-३१.

संपादक व प्रकाशक : श्री. का. सी. पाठक, 'साई निकेतन', डॉ. आविकर रोड,
खोदादाद सर्कलजवळ, प्लॉट नं. ८०४ बी, दादर, मुंबई-१४.